

BEŞİNCİ BÖLÜM

TAM YARGI KONUSUNA VE

ADLİ YARGI ALANINA GİREN ANLAŞMAZLIKLAR

I. GİRİŞ :

İdarenin işlemlerine karşı verilen hukuk savaşımları, uygulanmaması durumunda, tam yargı konusu yapılmaktadır. Bunun yanısıra, kimi üniversite çalışanları, anlaşmazlıkları adli yargı ile çözümlenmeye yönelmek zorunda kalmaktadırlar. YÖK ve Hukuk adli çalışmamızda, bu alandaki davalara da yer vermemiz, okuyucunun hem bilgi edinmesi-ne ve hem de örnek almasına katkıda bulunacaktır.

II. KAMU GÖREVLİSİNİN ZARAR DOĞURUCU EYLEMİNDEN

KAYNAKLANAN ANLAŞMAZLIKLAR:

Anayasanın 129 uncu maddesi, kamu hizmeti görevlilerinin görev ve sorumlulukları ile disiplin kavuşturulmasını güvence altına almaktadır. Anılan maddeyi buraya almakta yarar bulunmaktadır :

Madde 129- Memurlar ve öteki kamu görevlileri Anayasa ve yasalara sadık kalarak çalışmada bulunmakla yükümlüdürler.

Memurlar ve öteki kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez.

Uyarma ve kınama cezaları ile ilgili olanlar dışında, disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz. Silahlı Kuvvetler mensupları ile yargıçlar ve savcılar hakkındaki hükümler saklıdır,

Memurlar ve öteki kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerpe yüklenilmek kaydı ile ve yasanın gösterdiği biçim ve koşullara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.

Memurlar ve öteki kamu görevlileri hakkında işledikleri ileri sürülen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, yasa ile belirlenen ayrıklıklar dışında, yasanın gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır.

Bayat Asliye Hukuk Mahkemesi, Bayat Lisesi öğretmeni olan davacının, Bayat Kaymakamı aleyhine, kendisini Türklüğünü inkar eden, vatan haini bir öğretmen olarak nitelendirilmesi ile kişilik haklarına saldırıda bulunduğu gerekçesi ile açmış olduğu davayı, 27.04.1984 gün ve 259-44 sayılı kararı ile sonuçlandırır ve kaymakamı tinsel ödünceye(manevi tazminata) mahkum eder. Karar kaymakam tarafından temyiz edilir. Yargıtay Dördüncü Hukuk dairesi, 04.10.1984 gün ve 6293-7255 sayılı ilamı ile kararı bozar .Bozma kararının gerekçesi şöyledir : "Davacı, 24 Kasım 1983 tarihinde öğretmenler günü nedeni ile ve taymakam sıfatı ile Bayat Lisesi'nde konuşan davalının, kendisini, türklüğünü inkar eden, vatan haini bir öğretmen olarak nitelendirdiğini, bu yolla kişilik haklarına saldırıda bulunduğunu bildirerek, tinsel ödünceye hükmedilmesini istemiştir. Davacı ilçede tarih öğretmeni, davalı ise kaymakamdır. 12 Eylül 1983 günlü ve 18163 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunan "Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliği" nin 4 üncü maddesi hükmüne göre; öğretmenler gününün amacı, öğretmenler arasındaki sevgi ve saygı bağlarını güçlendirmek, Atatürk Devrim ve İlkelerine bağlı Türk Öğretmeninin bu yoldaki çalışmalarının sürekliliğini sağlamak, mesleğe ömür vererek emekli olmuş öğretmenlerin hizmetlerinin unutulmayacağı duygusunu canlı tutmak, Başöğretmen ölümsüz Atatürk'ü ve sonsuzluğa göçmüş bulunan öğretmenleri anmak, mesleğe yeni giren genç öğretmenlere mesleklerinin yüceliği bilincini vermek ve böylece meslek dayanışmasını, öğretmenliğin saygınlığını güçlendirmektir. Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinde; öğretmenler günü kutlama programlarının düzenlenmesinde, günün anlamını belirten konuşmaların yapılması öngörülmüştür." Yine bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesine göre; ilçe merkezlerinde kutlama kurulunun başkanı kaymakamdır Bu durumda öğretmenler günü kutlanırken davalı ilçe kaymakamının kutlams kurulu başkanı olarak, Türk Öğretmenininini Atatürk Devrim ve İlkeleri doğrultusunda çalışmaya yön verici biçimde konuşma yapması, mevzuatın kendisime vermiş olduğu bir yetkisi ve hatta görevidir. Davalı kaymakamın görev ve yetkisi içinde yaptığı konuşmada geçen sözler, mahkemece kişisel kusur olarak nitelendirilerek, tinsel ödüncenin tahsiline karar verilmiştir. 2709 Sayılı TC Anayasasının 129/5 inci maddesi; "Memurlar ve kamu görevlilerinin yetkilerini kulla

nırken işledikleri kusurlardan doğan ödençe ve davaları, kendilerine yüklenilmek üzere ve yasanın gösterdiği biçim ve koşullara uygun olarak ancak idare aleyhine açılır" kuralını getirmiştir. Bilindiği gibi kusur, kavramı, hukuka aykırı bir fiil işleyen kimsenin hukuk düzenince beğenilmeyen bir zihin ve ruh hali içinde bulunmasını ifade eder. Kusur, eylemi işleyen hakkında yürütülen bir değer yargısıdır. Bu durumda, her şeyden önce maddenin kapsamına hangi kusur türlerinin girdiğini belirlemede zorunluluk vardır. Bunun için de maddenin amacının belirlenmesi gereklidir. Anayasanın 129 uncu maddesinin beşinci fıkrasının "kabul amacı" memur yada kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri eylemlerden ötürü haklı haksız yargı önüne çıkarılmasını önlemek, kamu hizmetinin sürekli, eksiksiz görülmesini sağlamak ve zarara uğrayan için daha güvenilir bir ödençe sorumlusu belirlemek olarak özetlenebilir. Hiç kuşkusuz bu hükmün, memur yada kamu görevlilerinin görevinden, yetkilerinden, hizmet araç ve gereçlerinden, resmi sıfatından tam ve mutlak olarak ayrılabilen işlem ve eylemlerinden doğacak ödençe davalarını ve özel hukuk düzenlemesinin bulunduğu durumları kapsamadığı açıktır. Ancak memur yada kamu görevlisi hakkında değer yargısı yürütülebilecek işlem ve eylemler yalnızca bunlarla sınırlı değildir. İşlem ve eylem; mevzuatın, üstlenilen ödevin ve yürütülen hizmetin kural, usûl ve gereklerine, hizmet kusurunun anonimliğinden çıkarak, aykırı, memur yada kamu görevlisinin birey olarak kendilerine atf ve izafe edilebilecek boyutlarda ve biçimde "görev kusuru" olarak tanımlanan davranışlar olarak görülebilir yada bu çerçeve dışında bulunabilir. İşte, eylem ve işlemin görev kusuru içinde bulunup bulunmadığı ise, her olayda söz konusu kamu görevlisinin mevkiine, yeteneklerine, görevin türüne, varolan hizmet koşullarına, idare hukukunun genel ve özel esasları ile, tüm bu kural ve etmenler karşısında kendisinden neyin beklenmesi gerektiğine göre tartışılıp belirlenmelidir. Görev kusuru ile kişisel kusur içice bulunduğu, birbirinden ayrıldığı durumları da, Anayasanın 129/5 inci maddesi içinde kabul etmek zorunludur. Nitekim yargı kararları ve öğretisi, "kişisel kusuru" idare ajanının kamu görevlerini yerine getirirken, idare fonksiyonuna, kamu görevi gerek ve koşullarına aykırı ve yabancı olan, bu nedenle idareye atf ve isnat olunamayan, doğrudan doğruya ajanın kişiliğine dayandırılan ve kişisel sorumluluğunu gerektiren, tutum ve davranışlar olarak tanımlamaktadır. İdare ajanının kin, hınç, düşmanlık ve benzeri duyguların etkisi altında işlediği eylemler kişisel kusur oluşturduğu gibi, idare ajanının bunlar dışında emredici yasa kurallarına ve hukuka açıkça karşı gelme durumları da, kişisel kusur oluşturur. Bu nedendir ki; 22.10.1979 gün, 1978/7 esas, 1979/2 karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı, Danıştay'ca verilen yürütmenin durdurulmasına yada iptaline ilişkin kararların uygulanmamasını da kişisel kusur olarak kabul etmiştir. Tersinin

kabulü, Anayasanın 129/5 inci maddesinin fiilen yürürlükten kaldırılması sonucunu doğuracağından, karşı oy yazısındaki görüşlere katılmak mümkün olmamıştır. Sözü edilen fıkra hükmünün amacı ve yukarıda tanımı yapılan kişisel kusur kavramı gözönünde tutulduğunda, davalı kaymakamın eyleminin görev ve yetkilerinin kullanılmasından kaynaklandığı, kişisel kusur kavramı dışında, görev kusuru kapsamı içinde kaldığı görülmektedir. Bu durumda mahkemece, davanın reddine karar verilmesi gerekirken, davalının ödence ile sorumlu tutulması usul ve yasaya aykırıdır..."

Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi'nin bozma kararına, yeniden yargılama sonunda, mahkemece uyulmaması ve önceki kararında direnilmesi üzerine , davalı kaymakamca Hukuk Genel Kurulu'nda itiraz edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 1985/4-309, K: 1986/466 sayılı dosyada işlem gören davayı, 30.04.1986'da sonlandırmış ve Bayat Asliye Hukuk Makemesi'nin kararında direnmesini yerinde bularak, işin esasının incelenmek üzere dosyanın Dördüncü Hukuk Dairesi'ne gönderilmesine karar verilmiştir. Kararın gerekçesi şöyledir: "... Gerçekten, 1982 Anayasasının "Kamu Hizmeti Görevlileriyle" ilgili bölümde yer alan 129/5 inci maddesinde,...ödence davalarının, ...ancak idare aleyhine açılabilir hükmüne yer verilmiştir. Anayasanın bu hükmü; tüm kamu personelinin kapsamına alma dışında, 657 Sayılı DMY'nin 13 üncü maddesi ile aynı koşuttur ve kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak zarara uğrayan kişilerin ödence davalarını kime karşı yönelteceklerini düzenleyen usulü bir kuralı da içermektedir. Söz konusu yasa hükümleri ile; kamu görevinin yürütülmesinden doğan zararlardan ötürü kişilerin, kamu görevlilerine karşı doğrudan doğruya dava açmalarının önlenilmek istenildiği ve kamu görevlilerinin ödence tehdidi altında kalarak kamu görevini aksatmasının da amaçlandığı kuşkusuzdur. Ancak, yasa hükümlerinin sözlerine ve amacına bakıldığında, kamu görevlilerinin görev içinde olmakla birlikte, görevle bağdaşlayan, salt kişisel kusurlu eylemleri ile kişilere verdikleri zararlar nedeni ile haklarında genel hükümlere göre ve genel yargı yerinde açılan davaların Anayasanın 129 / 5 inci maddesine kapsamı dışında kalacağıının kabulü gerekir. Çünkü bu durumda; kamu görevlisinin bütünü ile, kendi istenci ve kasıtlı biçimde(başka bir anlatımla, kamusal görevin yerine getirilmesi vesilesi ile) neden olduğu zararlarda, eylem ve kamu görevinin yürütülmesi bakımından bir bağ olamayan zarara neden görevlinin (salt kişisel, yani görevden kolayca ayrılabilen ve görevin kapsamı dışında kalan) kusurlu eylemi ile kamu görevinin düzenlenmesi arasındaki ilgi kopar. Davanın özelliği ve davalının olay sırasındaki görevi ve sıfatı nedeni ile, kamu personelinin görev kusuru ile salt kişisel kusur ayırımı üzerinde durulmasında da yarar vardır. Bilindiği gibi, görev kusu-

ru, kamu görevlisinin görevden ayrılamayan kişisel kusur olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kişisel kusur, görev içinde yada bu nedenle, idarenin personeline verdiği ödev, yetki ve araçlarla işlenmekte ve görev kusurunun işlenmesine yol açmaktadır. Örneğin, mevzuat gereği kendisine zor ve hatta gerektiğinde silah kullanma yetkisi verilen bir kamu görevlisinin, bu görevini yerine getirdiği sırada(yasanın yada zorunluluğun belirlediği) **sınırı** aşarak bir zarara neden olması durumunda, görev kusurundan söz edilebilir. Sait kişisel kusur ise, idare nam ve hesabına hareket eden bir kamu görevlisinin, idareye atıf ve izafe olunacak yerde doğrudan doğruya kendi şahsına yöneltilen ve kişisel sorumluluğunu gerektiren yolsuz bir eylem olarak tanımlanabilir. Salt kişisel kusur, kamu görevlisinin, açıkça ve kolayca görevden ayrılabilen tasarruf ve hataları olarak kendini göstermektedir; kamu görevlisi zarar doğurucu eylemini kamusal görevin yerine getirilmesi vesilesi ile yapmışsa, artık görev kusuru değil, salt kişisel kusur söz konusu olmaktadır. Davaya konu olayda, davalı kaymakamın mahkemece kabul edilen eyleminin görevden kolayca ayrılabilen ve görevin kapsamı dışında kalan salt kişisel kusura dayanması, yukarıda açıklanan hukuksal esaslar ve mahkemenin kararında belirtilen gerekçeler karşısında direnme uygun bulunmuştur...."

III. YARGI KARARLARININ UYGULANMAMASI/GECİKTİRİLMESİ GEREKÇESİ YADA BAŞKA NEDENLERDEN KAYNAKLANAN ÖDENCE DAVALARI :

Anayasanın 138 inci maddesinin son paragrafi, yargı kararlarının uyulması gereken kararlar olduğunu belirtmektedir. Anılan paragraf şöyledir : "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesine geciktiremez".

Bu hükmün varlığına karşın, yükseköğretim kurumları da, bu anayasal kurala uymamakta, yargı kararlarını ya değiştirmeye yada bunların yerine getirilmesini geciktirmektedir. Bu ise, ödence davalarının açılmasını gerektirmektedir. Bu konuda verilen kararlardan örnekler sunmak isteriz.

ÖRNEK 1 - Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi, E.;1986/1268, K:1986/1841sayılı dosyada işlem gören davada, 27.02.1986'da Milli Eğitim Bakanının ödenceye mahkum edilmesi gerektiğine karar verir. Kararın gerekçesi şöyledir: "Taraflar arasındaki haksız eylemden kaynaklanan ödence davası üzerine yapılan yargılama sonunda, ilamda yazılı nedenlerden ötürü, Anayasanın129 uncu maddesine göre,

(kamu görevlilerinin yetkilerinden ötürü Bakan da bir kamu görevlisi olduğundan) ödence davaları kamu görevlisi(bakan) aleyhine açılmayıp, ancak idare aleyhine idare mahkemesinde açılacağından, davacının **davasımın** reddine ilişkin hükmün süresi içinde davacı avukat tarafından temyiz edilmesi üzerine; dosya incelendi, gereği konuşuldu: Dava haksız eylemden kaynaklanan ödence isteği olup, husumet bir bakana yöneltilmiştir. MEB'nda müşavir müfettiş olan davacının işine Sıkıyönetim Komutanlığının isteği üzerine son verilmişse de, sonradan bu son verme işleminin geri alınması gerektiği yolundaki aynı komutanlığın yazısı bakanlığa ulaşmasına karşın ve davacının bu konudaki başvurusuna da yanıt verilmemesi üzerine, idare mahkemesinde işlemin iptali isteği ile dava açılmış ve davada yürütmenin durdurulması yolunda bir karar verilmiştir. Davacı, bu karardan davalı Bakanın bilgi sahibi olmasına **karşın**, kendisini işe başlatmadığım ileri sürerek, tinsel ödence adı altında bir miktar paranın ödetilmesi! istemektedir. Mahkemece Anayasanın 129/5 inci maddesi hükmü karşısında davalı bakana husumet yöneltilmeyeceğinden söz edilerek davanın reddine karar verilmiştir. Oysa dava, idarenin bir işleminden ötürü uğranılan bir zararın değil, bir mahkeme kararının idarece yerine getirilmemiş bulunmasından doğan zararın ödetilmesi isteğidir. Salt kişisel kusura dayanan ödence davaları, Anayasanın 129/5 inci maddesinin kapsamı dışında kalır. Bir idari yargı yerince verilmiş olan kararın uygulanmaması, bunu uygulamayan kamu görevlisi yönünden salt kişisel kusur oluşturur. Çünkü, kamu görevlisi yargı kararını yerine getirmekle görevlidir ve bunu yerine getirmeme konusunda kendisinin kullanabileceği bir yetkisi yoktur. Tersine, Anayasanın 138 inci maddesinin 4 üncü fıkrası hükmünce yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymakla yükümlü olup, bunların yerine getirilmesini geciktiremez. Bakan da bir yürütme organı olması nedeni ile mahkeme kararını yerine getirmesi gereken kişi durumundadır. Kamu görevlilerine karşı onların salt kişisel kusuru nedeni ile adli yargı yerinde Borçlar Yasasının haksız eylem ilkelerine göre özdeyse! ve tinsel ödence davası açılabileceğini öngören 22.10.1979 gün ve 7/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı geçerliliğini sürdürmektedir. Bu durumda, davaya bakılarak sonucuna göre bir karar verilmek gerekirken, belirtilen yönler gözetilmeksizin davanın idare aleyhine açılması gerektiğinden söz edilerek reddine karar verilmiş olması Anayasa'ya aykırıdır. Temyiz olunan kararın, gösterilen nedenle bozulmasına ..."

ÖRNEK 2- Davacı Fazlı Özdal, kendisini memuriyet görevinden uzaklaştıran idari işlemi Danıştay kararı ile iptal ettirir. Bunun üzerine Davalı İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut, Mustafa Kalemli, Vecdi Gönül, Galip Demirel, Sabahattin Çakmakoglu ve Safet Arıkan Bedük ile İçişleri Bakanlığına , 1987'de başvuruda bulunarak, yargı kararı-

nın uygulanmasını ve göreve döndürülmesini ister. Ancak, davalılar ve davalı idare bu isteği yerine getirmeyerek, yargı kararını uygulamazlar. Davacı, 1981'den başlayarak ortaya çıkan özdeksel zararının ve yargı kararının yerine getirilmemesi nedeni ile tinsel zararının ödenmesini isteyerek Ankara Asliye 5. Hukuk Hakimliği nezdinde dava açar. Mahkeme, 988/192-717 sayılı dosyada işlem gören davayı, 03.11.1988'de sonuçlandırır ve idare aleyhine dava açtığı ve zararının karşılandığı ve ayrıca 1987 tarihli başvurusu ile ilgili gelişen olaylar nedeni ile davalı olan kamu görevlileri aleyhine dava açılmayacağı gerekçesi ile davanın reddine karar verir.

Ankara Asliye 5. Hukuk Hakimliğinin bu karar, davacı tarafından temyiz edilir. Yargıtay 4. Dairesi, E: 1989/202, K: 1989/3295 sayılı dosyada işlem gören davayı, 10.04.1989'da sonuçlandırır ve mahkeme kararını davacı yararına bozar. Kararın gerekçesi şöyledir :...Davacı, 16.03.1983 günlü idari yargı kararının 1987 senesinde başvurmasına karşın, davalılar tarafından yerine getirilmediğini ileri sürerek, özdeksel ve tinsel zararının ödenmesini istemiştir. Yasama, yürütme ve idare; mahkeme kararlarına uymak zorundadırlar; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir yolla değiştiremez, geciktiremez. Bu nedenle yargı kararının idare tarafından yerine getirilmesi bir "anayasa emri" olup, idarenin takdirine bırakılmamıştır. Başka bir anlatımla idare, yargı kararının yerine getirilmesi konusunda idare hukukunun idareye çoğu kez takdir yetkisi veren idare hukuku kuralları ile değil, kendisine verilmiş bir emir netliğinde olan Anayasa kuralı ile bağlıdır. Bu nedenle burada bir idari yetkinin kullanılması söz konusu olamaz ve memur ve öteki kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken kusurları ile kişilere verdikleri zararda memurun sorumluluğunu Devlete yönlendiren Anayasanın 129/5 inci maddesinin somut olayda uygulanma olanağı yoktur. Yargılayın 22.10.1979 gün ve 7/2 sayılı İBK ile kabul edilen görüşü, bu gün de sürmektedir. Nitekim, İYUY'nın 28 inci maddesi Yargıtay'ın İBK ile ortaya çıkan görüşü temelinde kabul ederek, yargı kararını yerine getirmeyen memurlar aleyhine özdeksel ve tinsel ödence davası açılabilceğini kabul etmiştir. Bu yasal düzenlemede İBK tersine olarak, memurun her türlü kusuru(savsaklama-kasıt) değil, yalnız kasıt durumu kabul edilmiştir. Bu durumda kasıtlı olarak yargı kararını yerine getirmeyen memur ve öteki kamu görevlilerinin sorumluluğunun Devlete yönlendirilmesi söz konusu olamaz. Davacının yargı kararının yerine getirilmemesi konusundaki ilk başvurusunun reddedilmiş olması, sonuca etkili değildir. Anayasa buyruğunun daha sonra davalılar tarafından kasıtlı olarak yerine getirilmediği kanıtlandığında, sorumluluk kaçınılmazdır. Yeni başvuru ile koşulları gerçekleştiğinde bu yeni haksız eylem tarihinden başlayarak yeni zarar ve yeni sorumluluk söz konusu olur. Dairemizin 12.03.1975 gün 6787/3249 sayılı kararından dönülmesi için bir neden bulun-

marnaktadır. Öte yandan, davalının zararı, yeni oluşan hukuka aykırı eyleme göre belirleneceğinden, bu tarihten önce gerçekleşen zarardan davalıların sorumluluğu söz konusu olmayacağından, mahkemenin bu yoldaki gerekçesi, bu olgu ile sınırlıdır. Açıklanan bu nedenlerle, somut olayda gelişen olguları ve özellikle Anayasanın 129/5 inci maddesini yanlış değerlendirerek hüküm kurması usul ve yasa-ya aykırı olmuştur. Mahkemece yapılacak iş, sorumluluğun koşulları olan kast zarar ve illiyet bağı ile zarar tarihini her bir davalı açısından gerçekleşip gerçekleşmediğini araştırıp sonucuna göre karar vermektir ibarettir..."

ÖRNEK 3- Yozgat Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli olan Fazlı Özdal, 16.10.1981'de görevinden uzaklaştırılır. İşlem hakkında açılan idari dava kazanılır. Ancak, Fazlı Özdal göreve başlatılmaz. Bunun üzerine 5 milyon özdeksel, 5 milyon da tinsel ödeneye karar verilmesi istemi ile Ankara 5 inci Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açılır.

Ankara 5 inci Asliye Hukuk Mahkemesi, E.1989/699, K. 1991/468 sayılı dosyada işlem gören davayı, 12.07.1991 tarihinde sonuçlandırır ve ödenec istemi kısmen kabul edilir. İlk mahkemenin kararı hem davacı ve hem de davalılardan dönemin Ankara Valisi Safet Arkan Bedük tarafından temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E:1992/5101, K:1992/9854 sayılı dosyada işlem gören davayı, 24.09.1992'de sonuçlandırır ve kararı hem davacı ve hem de davalı yararına bozar. Kararın gerekçesi şöyledir: "... Dava, yargı kararı ile göreve dönmesi gereken davacının işe başlatılmamasından kaynaklanan ödeneye ilişkindir. Dosyadaki belgelerden özdeksel ödencenin dava sırasında ödendiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar bu durum mahkemeye zamanında bildirilmemiş ise de, belgeleri eklenmiş olduğuna göre, ödemeye göre kararın yeniden kurulması için özdeksel ödeneye ilişkin bölüm bozulmalıdır. Davacı aynı zamanda sorumlu olarak gösterildiği davalı taraftan 5 milyon lira tinsel ödenec istemiştir. Oysa daha önce açtığı, kazandığı ve tahsil ettiği davada zararını 250.000 lira olarak sınırlandırmıştır. Tinsel zarar doğduğu anda gerçekleştiğine göre, sonradan bu sınır aşılamaz. O nedenle davanın tinsel ödenec bölümünün reddi için karar bozulmalıdır. Yerel mahkemece anılan sınırlandırılmamanın gözetilmemesi yanlıştır. Davacı, özdeksel ödeneye, tahakkuk günlerinde başlamak üzere faiz yürütülmesini istemiştir. Faiz ödeme anına kadar sürer. Dava sırasında davacıya ödenen özdeksel ödeneye dava gününe kadar faiz yürütüldüğüne göre, davacının dava gününden ödeme anına kadar faiz isteme hakkı saklı kalmıştır. Bu dönem için faize karar verilmemiş olması da ayrı bir bozma nedenidir. Davacı, dava dilekçesinde sorumlu olarak beş kişi daha göstermiştir. Yargı kararlarının uygulanmaması konusunda ki sorumlulara iliş-

kin mevzuat gözetilmeksizin ilk kez memuriyete giriş konusundaki yönetmelik hükümlerinin gözönüne alınarak davalılara yönelik isteğin reddedilmiş olması da bozmayı gerektirir..."

ÖRNEK 4- Gazi Üniversitesi İİBF öğretim üyelerinden Figen Gülalp, görevden alınması üzerine Ankara 2. İdare Mahkemesine başvuruda bulunur. Ankara 2. İdare Mahkemesi, görevden alma işlemi ortadan kaldırır. Ancak, rektör ve dekan yargı kararını uygulamayıp, davacıyı göreve başlatmazlar. Figen Gülalp, ödense istemi ile, rektör Prof.Dr.Şakir A¹ ve dekan Prof.Dr. Turgut Önen'e karşı dava açar. Ankara Asliye 9. Hukuk Hakimliği, i3:1984/621, K:1984/711 sayılı dosyayı, 20.12.1984'de sonuçlandırır ve davanın, kişilere değil de, idareye karşı açılması gerektiği görüşü ile red karar verir. Mahkeme kararı Yargıtay'da temyiz edilir.

Yargıtay 4. Dairesi, E:1985/5132, K:1985/6372 sayılı dosyada işlem gören davayı, 02.07.1985'de sonuçlandırır ve hükmün bozulmasına karar verir. Kararın gerekçesi şöyledir:..."Memurların ve öteki kamu görevlilerinin kişisel kusur oluşturan eylemlerinin Anayasanın 129/5 inci maddesinin kapsamına girmediğini öncelikle belirtmekte yarar vardır. Çünkü, kişisel kusur oluşturan eylemleri, anılan fıkradaki yetki sınırları içinde varsaymak mümkün değildir. Bu bakımdan dava konusu edilen eylemin, kişisel kusur oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Kişisel kusur, 22.10.1979 gün ve 7/2 sayılı İBK nda da belirtildiği gibi; yalnızca hınç, kin, düşmanlık ve benzeri duyguların etkisi altında eylemler bakımından değil, mahkeme kararlarının uygulanmaması durumunda da söz konusu olur. Davaya konu olayda, idare mahkemesinin kararın yerine getirilmediği ileri sürülmektedir. Anayasanın 138 inci maddesinin son fıkrası gereğince, yasama, yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ile idare mahkeme kararlarını hiçbir yolla değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez. 2577 Sayılı Yasanın 52 nci maddesinin 1 inci fıkrasında, idare mahkemesi kararının temyiz edilmiş olmasının, yerine getirilmesine / uygulanmasına engel oluşturmadığı açıkça belirtilmiştir. Kaldı ki, kararın uygulanmasının ertelenmesi hakkındaki istemin de reddedildiği anlaşılmaktadır. Bu özdeksel ve hukuksal olgular gözetilmeksizin davanın reddi usûf ve yasaya aykırıdır. Mahkemece yapılacak iş, gerekli araştırma ve inceleme yapılarak ve davalıların mahkeme kararının yerine getirilmemesindeki yetki ve görevleri belirlenerek, sonucuna göre karar vermektir...."

ÖRNEK 5- Boğaziçi Üniversitesi İİBF Ekonomi bölümü kadrolu ve görevli profesörü olarak öğretim üyeliği yapan Prof.Dr. Kenan Bulutoğlu, 05.06.1977 genel seçimlerine katılarak milletvekili seçilir. 12 Eylül 1980'de TBMM'nin fesh edilmesi üzerine, ya-

sama organı üyeliği sona eren Prof. Kenanoğlu, o tarihte yürürlükte olan 1750 Sayılı Üniversiteler Yasasının 76 ncı maddesinde yer alan kural gereğince, BÜ ndeki görevine dönmek istediğini ister. Üniversite ve fakülte kurulları bu isteme karşı olumlu görüş bildirirler. Fakülte kurulu kararının taşındığı Üniversite Senatosu, Prof. Bulutoğlu'nun üniversitesine dönmesi yolundaki istemini onaylamaz. İlgili fakülte bu karara itiraz eder. Senato kararında direnir.

Prof.Bulutoğlu, BÜ Senatosunun 17.12..1980 gün ve 14.01.1981 günlü bu olumsuz işlemleri nedeni ile, 30.01.1981'de Danıştay'da iptal davası açar. Danıştay 2. Mürettep Dairesi, 08,06.1981'de 1981/872 sayılı kararı ile yürütmenin durdurulmasına karar verir. Prof.Bulutoğlu, 17.01.1981'de, BÜ Rektörlüğüne başvurarak, yargı kararının. Yürütmenin durdurulması kararının gereğinin yerine getirilmesini ister. Bu başvuru gereği yerine getirilmezken, Rektörlük yürütmenin durdurulması istemi ile Danıştay'a başvurur. Danıştay bu istemi reddeder. Bunun üzerine Prof.Bulutoğlu, 28,10.1981'de yazılı olarak yeniden başvurarak, kişisel sorumluluk üzerine dikkat çeker. Rektörlük, yargı kararının gereğini yerine getirmek yerine, oyalamaya yönelir. Gerekmemesine karşın, İÜ Hukuk Fakültesi Hukuk Enstitüsünden görüş ister. Rektör olayı Senato'ya taşımaz. YÖK Yasasının çıkmasını beklediğini ve yasanın çıkması sonrasında konuyu YÖK'na taşıyacağını bildirir ve YÖK'na taşır. Prof. Bulutoğlu'nun sonraki başvurularına ise yanıt verilmez.

Prof.Bulutoğlu BÜ Rektörü Prof .Dr. Semih Tezcan'ın bu direnişi nedeni ile, özdeksel açıdan güç durumda kayba uğradığını, işine dönemediğini, yargı kararı olmasına karşın oyalandığını, hakkını elde edememenin, yargı kararını uygulatamamanın yarattığı derin üzüntü ve acı yaşadığını ileri sürerek, davalının ağır kişisel kusuru ile yargı kararını yerine getirmeyerek zararına yol açtığını ileri sürerek ödence davası açar.

BÜ Rektörlüğü, yanıt dilekçesinde; BÜ'nin 09.09.1971 gün ve 1487 sayılı yasa ile kurulmuş olduğunu, 23.11.1978 gün ve 2176 sayılı yasa ile geçiş dönemini tamamlayarak, bu tarihten başlayarak 1750 sayılı Üniversiteler Yasası hükümlerine bağlı kılındığını, geçiş dönemi içinde gerek öğretim üyesi ve gerek öteki personel bakımından istihdam esaslarının 1487 sayılı yasa hükümleri uyarınca birer yıllık özel sözleşmelerle yürütülmüş olduğunu, Prof. Bulutoğlu'nun da bu biçimde çalıştırıldığını ve kadrolu bir eleman olmadığını, Prof. Bulutoğlu'nun milletvekili seçilmesi üzerine dekanlığa verdiği 08.06.1977 günlü dilekçe ile hiçbir itiraz kaydı belirtmeksizin istifa ederek ilişkisini kestiğini, 12 Eylül 1980'de yasama organı üyeliği, görev ve sıfatı sona erdiğinden, 1750 sayılı Üniversiteler Yasasının 76 ncı maddesine dayanarak üniversiteye dönmek için başvuruda bulunduğunu, bu isteğinin üniversite senatosu tarafından reddedildiğini, bu konudaki işlemlerin yasa hükümlerine uygunluk taşıdığını, Danıştay 2. Mürettep Daire-

sinin yürütmeyi durdurma kararının da 2 olumsuz oya karşı 3 oyla alındığını, bu kararın yalnızca dava konusu olan kararın izleyen işlemlerinin dava sonuna kadar durdurulması demek olabileceğini, bu nedenle atama ile ilgili işleminin yürütülmesinin mümkün olmadığını, 06.11.1981 günü yürürlüğe giren 2547 Sayılı Yükseköğretim Yasası ile 1750 sayılı yasanın yürürlükten kaldırılmış ve atama ile ilgili tüm işlemlerin durdurulmuş bulunduğunu, davalı rektöre kişisel kusur yöneltilemeyeceğini ve husumet de ileri sürülemeyeceğini, olay tarihindeki 1750 sayılı yasaya göre rektörün üniversite tüzel kişiliğinin temsilcisi olarak, gerekli işlemlerin eksiksiz uygulanması ile sınırlı olduğunu ve yapılanın bu olduğunu, keyfi bir devinim içinde olmadığını, atama isteminin senatoda oylama ile kabul edilmediğini, ödence hakları olmamakla birlikte, istenilen özdeksel ve tinsel ödemelerin aşırı olduğunu savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir....

İstanbul 3 Asliye Hukuk Mahkemesi, E.1982/354, K: 1986/442 sayılı dosyada işlem gören ödence davasını, 19.09.1986'da sonuçlandırır ve davayı kabul ederek, rektörü ödence ödemeye mahkum eder. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Yasama ile yürütme organları ile idare, yargı kararlarına uymakla yükümlü olup, bunların yerine getirilmesinin geciktirilmeyeceği, davalı rektörün de üniversitenin yürütme organı olması nedeni ile mahkeme kararını yerine getirmesi gereken kişi durumunda olduğu açıktır. Kamu görevlilerine karşı, salt kişisel kusurları nedeni ile Borçlar Yasasının haksız eylem ilkelerine göre özdeksel ve tinsel ödence davaları açabilmesi mümkündür. Davalı rektör, olay tarihinde BÜ'nin rektörü olup, yasama organı üyeliği, yani milletvekilliği sıfatı, kendi istenci dışında, 12.09.1980'de sona eren davacının, davalı üniversitenin İBF'ndeki eski görevi olan Ekonomi Profesörlüğüne yeniden atanmasına ilişkin isteminin, ilgili fakülte kurulunca olumlu bulunup, üniversite senatosunca, Danıştay kararında belirtildiği gibi, gerekçesiz olarak reddedilmiştir. Tüm dosya içeriğinden, senatonun da başkanını olan davalı rektörün o günlerde yasalaşması söz konusu YÖK beklemesine, birkaç kez, hiç gerek yokken idare hukuku profesörlerinden ve bir kısım hukukçulardan görüş alarak işi savsakladığı ve bu ve benzeri davranışları ile kişisel kusur sonunda davacının görevine dönmesini engellediği anlaşılmıştır. Görevine dönmeyen ve milletvekilliği sıfatı da sona eren davacının, bu olay nedeni ile gelirden yoksun olarak özdeksel olarak zarara uğradığı açıkça anlaşıldığından, BK 41 ve izleyen maddeleri gereğince, bu zararın ödenmesi uygun görülmüş, davalı üniversiteden davalının söz konusu tarihlerdeki yan ödemeler içinde olarak net ve net olmayan maaşları sorulmuş, bu konuda özdeksel zararın hesaplanması için dosya üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır. Bilirkişiler, 10.12.1985 günlü raporlarında, davacının 1981 yılı dokuzuncu ayından, 1982 yılı beşinci aya kadar ma-

aş yitimi olarak gelir kaybına uğradığını bildirmişlerdir. Rapora yapılan davalı itirazı ise, bilirkişi raporunun inandırıcı gerekçesi ve hesaplama biçemi nedeni ile uygun görülmemiş ve reddedilmiştirÜniversite profesörü olan davacının, çalışmakta olduğu fakülteden, yasama üyeliğine seçilmesi nedeni ile ayrıldıktan sonra yasama üyeliğinin sona ermesini izleyerek, eski görevine dönme isteğinin, ilgil fakülte kurulunun olumlu görüşüne karşın, davalı tarafından yasal ve gerekçesiz bir biçimde kabul edilmemesinden, davacının sıfat, mevkii, kariyerine göre derin üzüntü duyması da doğaldır. Bunun karşılığı olarak tinsel ödence isteği de yerinde görülmüş, davacı ve davalının sosyal ve ekonomik durumları, eylemin biçim ve ağırlığı, dosya kapsamı ve tüm etmenler gözönüne alınarak, tinsel ödence... lira olarak belirlenmiş ve takdir edilmiştir...."

KARÂRIN YORUMU : Hukuk ile uyumsuzluğun, tüm bünyeyi sardığının en belirgin kanıtlarından birisi de bu davadır. Boğaziçi Üniversitesi gibi, bir üniversite, yasama görevi sona erdirilen eski bir öğretim üyesinin, mesleğine dönme konusundaki istemini, gerekçesiz biçimde reddedebiliyor, bu işlemlerin önce yürütmenin durdurulması ile, sonra ise ortadan kaldırılmasına karşın, çeşitli gerekçelerin arkasına saklanarak, yerine getirmekten kaçmıyor. Ulusun temsilciliği ve ülkenin bakanı olma onurunu taşımış birine karşı işlenen bu suçun, BÜ gibi dışa dönük, daha uygar olması gereken, kişisel komplekslerden uzak durması gereken bir kurumda ortaya çıkması, üzülmemizin boyutlarını artırmaktadır. Yasanın açık hükmünü görmemenin ötesinde, yargı kararlarını da çignemekte sakınca görmeyen bir yönetimini, kendisine teslim edilmiş ülke geleceği olan gençlere iyi örnek olamayacağı tartışma götürmezdir. Yargının rektörü ödenceye mahkum eden kararından sonra, insanlar birbirlerinin, öğrencilerinin gözüne nasıl, çekinmeden bakabilir? Görüldüğü gibi, YÖK ve Hukuk sözcüklerinin yanyana gelemeceğini örnekleyen bir işlem. Bereket ki, Türkiye'de yangıçlar var.

ÖRNEK 6 - Erciyes Üniversitesi öğretim üyelerinden Dr. Cengiz Büker'in görevini son verilir. Anlaşmazlık idare mahkemesine taşınmıştır. İdare Mahkemesinin işlemi ortadan kaldırması kararı üzerine, Dr. Büker, yargı kararının uygulanması ile ilgili olarak Rektörlüğe başvuruda bulunur. Bu istem, yerine getirilmez.

Dr. Büker, yargı kararının uygulanmaması nedeni ile, ödence davası açar. Ödence davası Kayseri Asliye 2. Hukuk Hakimliği tarafından, 04.11.1999'da reddedilir. (Dosya E. 1999/117, K:1999/794)Hukuk Mahkemesi kararı, temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E:2000/426, K:2000/790 sayılı dosyada işlem gören davanın, 03.02.2000'de sonuçlandırır ve mahkeme kararını bozar. Kararın gerekçesi şöyledir: "...Davacı, davalının (Rektör Mehmet Şahin) hukuka aykırı olarak, özlük hakla-

rına ilişkin bulunan alacaklarının ödenmesine engel olduğunu, bu yüzden zarar gördüğünü, ödetilmesini istemiştir. Mahkemece dava reddedilmiş, karar davacı tarafından temyiz edilmiştir. Dava dilekçesindeki açıklamalardan ve dosyadaki kanıtlardan da anlaşılacağı üzere, davalının rektörü olduğu üniversitede öğretim görevlisi olarak çalıştığı sırada, görevine son verilip açığa alındığını, sonradan bu süre ile ilgili ücret alacaklarını idari yargı yerinde ödetilmesine karar verildiğini, ne var ki bu süreye ilişkin olarak emekli sandığına ödenmesi gereken kesintilerin sandığa ödenmemesi nedeni ile emekliliğe tabi çalışma süresinin eksik gösterilmesi sonucu, daha az emekli maaşı aldığını, emekli kesenekleri yatırılmış olsa idi, daha fazla emekli maaşı alabileceğini belirterek, aradaki fark olan zararın ödetilmesini istediği görülmektedir. Mahkeme ise, davacının bu istemini yanlış değerlendiren , bu bağlamda davacının çalışmadığı günlere ilişkin maaşını istemiş gibi, dilekçeye anlam vererek, bu maaşların da daha önce ödenmesine karar verildiğini belirten bilirkişi raporu esas alınarak davanın reddine karar vermiştir. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, davacının istek kalemleri ile mahkemenin hükmüne dayanak yaptığı bilirkişinin hazırladığı rapordaki kalemler arasında bir örtüşme bulunmamaktadır. Açıklanan nedenle, davacının istemi doğrultusunda bir inceleme yapılmalı, varılacak sonuca göre, bir karar verilmek üzere hükmün bozulması gerekmiştir..."

ÖRNEK 7 - Selçuk Üniversitesi MMF Jeoloji Mühendisliği öğretim üyesi Doç. Dr. Muazzez Çelik, Prof.Dr. Halil Baş ve Prof.Dr.M.Esat Başkan hakkında, doçentlik jürisi görevi sırasında, doçentliğe atanmasına engel çıkartmak çabası içine girdikleri gerekçesi ile, ödense davası açar. Konya Asliye 1. Hukuk Yargıçlığı, E:1996/575, K: 1996/959 sayılı dosyada işlem gören davayı, 18.11.1996'da sonuçlandırır ve davayı, görevsizlik nedeni ile reddeder. Karar, davacı tarafından temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E.1997/1583, K: 1997/5632 sayılı dosyada işlem gören davayı, 26.05.1997'de sonuçlandırır ve yerel mahkeme hükmünü bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Davalılar Rektörlükçe oluşturulan jürinin üyeleri olup, davacının doçentliğe atanması ile ilgili bilimsel görüş ve rapor veren kişilerdir. Gerçek kişiler aleyhine idare mahkemelerinde dava açılmayacağına karşın, yerel mahkeme tarafından bu nokta gözardı edilerek, görevsizlik kararı verilmiştir. Mahkemece yapılacak iş, davanın esasına girilerek davalıların kişisel kusurlarının olup olmadığı araştırılarak, oluşacak sonuca göre, bir karar vermekten ibaret olmalıdır. Davanın görev yönünden reddi bozmayı gerektirmiştir. Ayrıca, genel mahkemede işin idari yargı kapsamına girdiğinin saptanması durumunda, idare mahkemelerinde dava açma usul ve yöntemi ayrı olduğundan, dava dosyasının istek olması durumunda idare mahkemesine gönderilmesine karar verilemez..."

Yerel Mahkeme, Konya 1. Asliye Hukuk mahkemesi, E: 1997/661 ve K:1998/316 sayılı dosyada işlem gören Yargıtay bozma kararı üzerine davaya yeniden bakar. Ve davayı, bu kez esastan red eder. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Davalılar, SÜ Rektörlüğünce oluşturulan jürinin üyeleri olup, davacının doçentliğe atanması ile ilgili bilimsel görüş ve rapor veren kişiler olup, SÜ Rektörlüğü Konya İdare Mahkemesi kararını süresinde uygulayarak, davacının doçentliğe atama işlemini olumlu olarak gerçekleştirdiği, davalıların davacı hakkında verdikleri raporlar, görüş bildirme anlamında olup, davalıların kişisel bir kusurlarının olmadığı, dosyadaki kanıtlar ile bunları mahkememizce uygun bulunan 20.03.1998 günlü bilirkişi raporundan anlaşılabilir olmakla, subuta ermeyen iş bu davanın reddine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanısına varılmıştır..."

Yerel mahkeme kararı, davacı tarafından yeniden temyiz edilmiştir. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E:1998/5211, K:1998/9962 sayılı dosyada işlem gören davayı, 08.12.1998 'de sonuçlandırmış ve kararı bozmuştur. Kararın gerekçesi şöyledir : "...Davacı, SÜ MMF Jeoloji Mühendisliği Bölümünde doçent sanını aldıktan sonra, kadroya atanmak üzere kurulan jüriye seçilen davalıların asılsız rapor hazırlayarak, atanmasını engellediklerini, Konya İdare Mahkemesinde açtığı iptal davasında, davalıların öznel davrandıklarının anlaşıldığını, mahkemece seçilen üç kişilik bilirkişinin düzenlediği raporun kendi lehine olduğunu, böylece davalıların keyfi ve kasıtlı bir tutum içinde olduklarının belirlendiğini, bu olay nedeni ile sağlığının bozulduğunu, ayrıca tüberküloz hastalığına yakalandığını ileri sürmüştür. Görevsizliğe ilişkin ilk kararın bozulması üzerine mahkemece bozmaya uyulduktan sonraki aşamada, davalıların kişisel kusurları bulunup bulunmadığı konusunda bilirkişi heyetinden rapor alınmış ve davalıların, davacının doçentliğe atanması ile ilgili bilimsel görüş ve rapor veren kişiler olduğu, SÜ Rektörlüğünün, Konya İdare Mahkemesi kararını süresinde uygulayarak, davacının doçentliğe atama işlemini olumlu olarak gerçekleştirdiği, davalıların davacı hakkında verdikleri raporların istisnai mahiyette olduğu, kişisel kusurları bulunmadığı gerekçesi ile sabit olmayan davanın reddine karar verilmiştir. HUMY'nın 275 inci maddesine göre mahkeme, çözümü özel ve teknik bir bilgiyi gerektiren durumlarda bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Yargıçlık mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuksal bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemez. Yasanın açık ve buyurucu kuralına karşın, mahkemece davalıların kişisel kusurları bulunup bulunmadığı konusunda bilirkişi incelemesi yapılması ve bilirkişi raporunda bildirilen görüş doğrultusunda karar verilmesi anılan yasa hükmüne aykırılık oluşturur. Somut olayda davalılar, davacının kadrolu doçent olarak atanması konusunda düzenledikleri kişisel raporlarında, davacının bilimsel

yönden yeterli olmadığı gibi lakayt davrandığını, dağınık ve geçimsiz olduğunu, uyumlu olmadığını, öğrenciler tarafından şikayet edildiğini, şansını bir başka kurumda aramasının doğru olacağını ifade etmişlerdir. Davalıların belirtilen değerlendirmelerinin öznel olduğu açıktır. Nitekim idare mahkemesince verilen kararda da, davalıların öznel nedenlerle davacı hakkında olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır. Gerçekte de kullanılan sözcükler ve ifade biçimi de davacının kişilik haklarına saldırı niteliği taşıdığından, davalıların kişisel kusurlarının gerçekleştiğinin kabulü gerekir. Şu durum karşısında davalıların kişisel kusurları ile davacıyı tinsel zarara uğratmaları nedeni ile davacı yararına tinsel edence takdiri gerekirken, yazılı nedenlerle davanın reddedilmiş olması usul ve yasa-ya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir..."

Yargıtay tarafından bozulan hüküm, yeniden Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından görüşülmüştür. E.1999/ 160, K: 1999/254 sayılı dosyada işlem gören anlaşmazlık ,26.04.1999'da sonuçlanmış ve davalıların 200Milyon lira Ödenceye mahkum edilmişlerdir. Kararın gerekçesi şöyledir : "...Somut olayda davalılar, davacının kadrolu doçent olarak atanması konusunda düzenledikleri kişisel raporlarında davacının bilimsel yönden yeterli olmadığı gibi lakayt davrandığını, dağınık, geçimsiz olduğunu, uyumlu olmadığını, öğrenciler tarafından şikayet edildiğini, şansım bir başka kurumda aramasının doğru olacağını dile getirdikleri, davalıların bu değerlendirmelerinin öznel olduğu, idare mahkemesinin kararında da davalıların öznel nedenlerle davacı hakkında olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna varıldığı, kullanılan sözcükler ve ifade biçimi de davacının kişilik haklarına saldırı niteliği taşıdığı, bu durumda davalıların kişisel kusurları ile davacıyı tinsel zarara uğratmaları nedeni ile ...tinsel ödencenin davalılardan alınıp davacıya verilmesine karar verilmesi gerekmiş olup..."

Yerel Mahkeme kararı, bu kez davalılar tarafından temyiz edilmiş. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1999/5208, K: 1999/7697 sayılı dosyada işlem gören davayı,28.09.1999'da sonuçlandırmış ve itirazları reddederek, kararı onamıştır.

KARARIN YORUMU : Bu yapıtın içinde, Doç. Dr. Muazzez Çelik ile Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü'ne sıkça rastladınız. Bir kısım üniversitelerin yargıca mahkum edilen işlemlerin odağına dönüşmesi, ibretle izlenmesi gereken olgudur. Bunun yanı sıra, bir kısım yasa dışı işlem ve eylemlerin bize ulaştırılmamış olması yada bizim onlara ulaşmamış olmamız, öteki yükseköğretim kurumlarının dinginlik içinde olduğu anlamına alınmamalıdır.

Burada ödence ödemeye mahkum edilen Prof.Dr. Halil Baş ise, ilginç bir kişilik sergi-

lemektedir. Bu yapıt hazırlanırken, bize ulaştırılan belgelerden, bu öğretim üyesinin, bir yanda Niğde Üniversitesi'nde rektör yardımcılığı, Aksaray Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinde dekanlık yaptığını ve Selçuk Üniversitesinde lisans ve lisansüstü dersler verip, danışmanlık yaptığını, bir şirketin kurucu ortağı olduğunu öğrenmiş bulunmaktayız. Prof.Baş, bir güne, Cuma gününe 18 saat dersi sığdırma, aynı gün ve saatte farklı sınıf ve dersliklerde görev yapma becerisini gösterdiğini ortaya koymuştur. Durumu ilgili ve yetkili makamlara iletmış bulunmaktayız.

Prof.Baş için, bu mahkumiyet, özellikle gerekçesi açısından önem taşımaktadır. Yargıtay, ProfJBaş'm, bilimsel olması gereken raporunun öznel olduğunu, kullanılan deyimlerin yakışsız olduğunu ve kişilik haklarına saldırı anlamını saptamış bulunmaktadır. Kesinleşen bu yargı kararının, ayrıca bir yaptırımı olmalı idi. YÖK, bilimsel raporları bu biçimde hazırlamadan mahkum edilen birine, gereken disiplin işlemlerini yapmalı ve O'nu hiç olmazsa, bundan böyle buna benzer suç işleyiş yerlerin uzağında tutmalı idi. Bu yapılsa idi, belki de "YÖK ve Hukuk" gibi, birbirine bu denli karşıt iki sözcük adlı bir yapıt ortaya konulmazdı. Bunlar yapılsa idi, yükseköğretim kurumlarımız, bütünü ile öğrencisine, öğretim elemanına, çalışanına ve toplumuna karşı suç işleyen ve mahkum olan kurumlar olmazlardı.

ÖRNEK 8 - İstanbul Üniversitesi'nden olan davacı Şükran Erdem, rektör Kemal Alemdaroğlu hakkında, ödense davası açar. Fatih Asliye 2. Hukuk Yargıçlığı, E.1996/822, K: 1997/642 sayılı dosyada işlem gören davayı, 07.10.1997'de sonuçlandırır ve davalının eyleminin idare mahkemesinde değerlendirilmesi gerektiği gerekçesi ile, görev yönünden reddeder. Davacı, kararı temyiz eder.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1998/475, K.1998/2260 sayılı dosyada işlem gören davayı, 26.03.1998'de sonuçlandırır ve kararı bozar. Kararın gerekçesi şöyledir: "... Dava, kişisel kusur nedeni ile uğranılan zararın giderilmesine ilişkindir. Yerel mahkemece, davalının eyleminin idare mahkemesinde değerlendirilmesi gerektiği gerekçesi ile "dava dilekçesinin görev yönünden reddine..." karar verilmiştir. 2577 Sayılı İYÜY'nın 4001 Sayılı Yasa ile değişik 2,10 ve 11 inci maddeleri uyarınca, idare mahkemelerinde özel kişi hakkında dava açılmaz. Bu bakımdan özel kişi hakkında açılmış olan dava için yargı yolu bakımından dava dilekçesinin reddine karar verilemez. Davacı, kişisel kusura dayandığına göre bu açıdan sav ve savunma doğrultusunda inceleme yapılarak varılacak uygun sonuç çevresinde bir karar verilmesi gerekir. Yerel mahkemece anılan yön gözetilmeksizin yazılı biçimde verilmiş olması, bozma nedenidir. İdare mahkemelerinde dava açılması yöntemi, anılan yasanın 3 ve 13 üncü maddelerinde belirtilmiştir. Öyleyse dosyanın gönderilmesine karar verilemez. Yerel mahkemece açıklanan yasal düzenleme gözetilmeksizin ad-

li yargı yerlerine özgün **HUMY'nın** 27 nci maddesinin uygulanmış olması da benimsemi biçimi bakımından yanlıştır..."

Kararın bozulması üzerine, davalı Rektörlük karar düzeltme isteminde bulunmuştur. Bu istem üzerine dosya yeniden incelenmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1988/ 5655, K: 1998/8023 sayılı dosyada işlem gören davayı,22.10.1998'de sonuçlandırır ve davalının karar düzeltme istemini kabul ederek, bozma kararının kaldırılmasına ve kararın onanmasına karar verir. Kararın gerekçesi şöyledir : "...Davacı, dava dilekçesinde, davalı tarafından servis ameliyathanesindeki görevinden alınarak, müzede görevlendirildiğini ve adeta buraya hapsedildiğini, bu yüzden üzüldüğünü belirterek ödense isteminde bulunmuştur. Dosyadaki kanıtlara göre, İÜ Rektörlüğünce, TF Dekanlığına gönderilen yazıda, personelin ve öğretim üyelerinin kılık ve giysileri ile ilgili 01.06.1994 günlü üniversite yönetim kurulunun kararı bildirilmiş ve uyulması istenilmiştir. Ne var ki, davacının karara karşın uygun giyinmediği TF Yönetim Kurulunun 02.12.1996 günlü kararı ile saptanmış ve uygun görülmediği belirtilmiş ve davacıya bu nedenden ötürü verilen uyarı cezası da bildirilmiştir. Davacı, davalı tarafından müzeye kapatıldığını, bu yüzden zarara uğradığını ileri sürmüştür. Davacının TF de araştırma görevlisi kadrosunda çalıştığı, ancak , verilen disiplin cezası sonucu ve eski davranışlarında direnmesi üzerine başka bir görev verildiği anlaşılmakta ise de, bu eylemin sırf davalı tarafından gerçekleştirilmediği, yönetimin bir tasarrufu olduğu, ayrıca davalının bu davranışı ile davacıya karşı kin ve garezle hareket ettiğine ilişkin dosyada somut kanıtların bulunmadığı, gerçekte de davacının da sonradan davayı izlemediği, böylece davalının kişisel kusurunun kanıtlanamadığı anlaşıldığından, yerel mahkeme kararının, belirtilen nedenlerle gerekçesi değiştirilerek hükmün onanması gerekirken, bozma kararı verilmesinin uygun olmadığı anlaşıldığından, davalının karar düzeltme istemi kabul edilmeli, bozma kararı kaldırılmalı, belirtilen gerekçe ile, yerel mahkeme kararı onanmalıdır..."

ÖRNEK 9 - İÜ öğrencilerinden Rabia Kenar, başörtüsü taktığı nedeni ile sınıfa ve sınavlara alınmamasının, İÜ Rektörü Prof .Dr. Kemal Alemdaroğlu'nun çıkardığı genelgeden kaynaklandığını, bu eylemin haksız eylem olduğunu ileri sürerek, özdeksel ve tinsel ödense davası açar. İstanbul Asliye 3. Hukuk Yargıçlığı, E: 1998/371, K: 1998/597 sayılı dosyada işlem gören davayı, 31.12.1998'de sonlandırır ve davayı reddeder.

Davacı, kararı temyiz eder. Yargıtay 4. Dairesi, E: 1999/2626, K: 1999/4428 sayılı dosyada işlem gören davayı, 14.05.1999-günü tonlandırır ve temyiz istemini reddederek,

kararı onar. Kararın gerekçesi şöyledir: "... Davacı, başının örtülü olmasından ötürü, okuduğu fakültenin sınavlarına alınmadığı, bu eylemin davalının tümü ile keyfi davranışından kaynaklandığı, bunun sonucunda da, kişilik haklarının saldırıya uğradığını belirterek özdeksel ödense isteminde bulunmuştur. Mahkemece davalının eyleminin yasalara uygun olduğunu, davacıya yönelik bir kusurunun bulunmadığını, böylece sorumlu tutulamayacağını, ayrıca davalının kamu görevlisi olup, bu görevini yerine getirirken, kişisel hizmet kusurundan ötürü zarar görenlerin uğradıkları zararları idareden isteyebilecekleri, bu nedenle davalıya husumet yöneltilemeyeceği gerekçesi ile istem reddedilmiştir. Karar, davacı tarafından temyiz edilmiştir. Yukarıda da özetlendiği gibi, davacı salt davalının kişisel kusuruna dayanmıştır. Bu bakımdan mahkemenin vardığı sonuca, ayrıca eylemin davalının kamusal görevinden kaynaklandığı, bu tür bir davranış sonucu zarar görenlerin, idari yargı yerinde, görevlinin bağlı olduğu kuruma karşı dava açabilecekleri biçimindeki gerekçe yerinde görülmemiştir. Kaldı ki bir istem, hem kusur yokluğundan, hem de husumetten reddedilemez. Kişinin kusuru yoksa, artık olayda hizmet kusuru da bulunmayacağından, kurum aleyhine idari yargı yerinde dava açılması düşünülemez. Bu bakımdan, mahkemenin istemi iki gerekçeden reddetmesi, istemin niteliği, yargılamanın özelliği ile bağdaşmamakta ise de, sonuçta mahkemece kişisel kusurun yokluğu da, karara gerekçe yapılmış olduğundan, belirtilen bu usulsüzlük bozma nedeni sayılmamıştır. Gerçekten dosyadaki kanıt ve belgelere göre, davalının üniversite rektörü olarak yayımladığı yazıda, bayan öğrencilerin başörtülü olarak, erkek öğrencilerin ise, sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları, direnmeleri durumunda, durumun tutanakla belirlenerek haklarında işlem yapılması amacı ile, bağlı oldukları fakülte yada okul yönetimine bildirilmeleri öngörülmüştür. Davacının da anılan bu kurallara uymaması nedeni ile hakkında tutanak düzenlendiği ve bu eyleminden ötürü, soruşturma açıldığı, dosyadaki belgeden anlaşılmaktadır. Davaya konu olan olayda davacı, başörtüsü ile derslere alınmadığını, böylece kişilik haklarının saldırıya uğradığını ileri sürmektedir. Kişilik hakları, kişinin yaşamı, sağlığı, vücut ve ruh bütünlüğü ile toplum içindeki yerine koruyan haklardır. Bu haklar Anayasanın Temel Haklar ve Ödevler bölümünde yer alan Temel Hak ve Özgürlükler(ki bunlardan en önemlilerini kişilik hakları oluşturur) olarak güvence altına alınmıştır. Bu hakların saldırıya uğramasında, yaptırımları, özellikle Medeni Yasanın 24,24/a ve Borçlar Yasasının 49 uncu maddesinde belirtilmiştir. Ayrıca, Anayasanın aynı bölümde yer alan maddelerinde bu hakların, kamu düzeni, kamu yararı, genel ahlak ve özel nedenlerle sınırlanabileceği öngörülmüştür. Anayasanın 24 üncü maddesinin son fıkrası da aynı amaçla bir sınırlamanın yapılabileceğini işaret etmektedir. Yine , Medeni Yasanın 24/2 nci maddesinde " ...üstün nitelikte bir özel yada kamu

yararına yada yasanın verdiği bir yetkiye dayanmayan her tecavüz hukuka aykırıdır" kuralı yer almış bulunmaktadır. Bunun ters anlamından çıkan sonuç, kamu yetkisine dayanan yada kamu yararı bulunan durumlarda, eylemin kişilik haklarına saldırı oluşturmayacağıdır. Eldeki davada davacının, başörtüsü ile derse alınmadığı tartışmasızdır. Tartışmalı olan yön, bu eylemin hukuka aykırı olup-olmadığı, bu bağlamda kişilik haklarına saldırı oluşturup oluşturmadığı noktasında toplanmaktadır. Eylemin hukuka aykırı olup-olmadığının belirlenmesi için, bu konuda varolan yasal düzenleme üzerinde durmak gerekir. Yazılı hukuk kuralları içinde, türbanın yasak yada serbest olduğuna ilişkin açık bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, 1990 yılında, 2547 Sayılı Yükseköğretim Yasasının 17 nci maddesinde yapılan değişiklikle, yürürlükteki yasalara aykırı olmamak koşulu ile yüksek öğretim kurumlarında kılık kıyafetin serbest olduğu yer almıştır. Demek ki serbestlik, yasalara aykırı olmaması koşuluna bağlanmıştır. Başörtüsünü açıkça yasaklayan bir yasa maddesi yok ise de, Anayasa ve yasaları yorumlamak ve uygulamakla yükümlü olan yargı kararları bulunmaktadır. Bu kararlardan Danıştay 8. Dairesince verilen 13.12.1984 gün ve 1984/636-1574 sayılı kararında "...türbanın masum bir alışkanlık olmaktan çıkarak, kadın özgürlüğüne ve Cumhuriyetin temel ilkelerine karşı bir dünya görüşünün simgesine geldiği..." gerekçesi ile, yasaya ilişkin olarak çıkarılan bir genelgenin iptali istemi reddedilmiştir. Yine Anayasa Mahkemesinin 73.1989 gün ve 1989/1-12 sayılı kararı ile de, 2547 sayılı yasanın 16 ncı maddesinde yer alan "...dini inanç nedeniyle boyun ve saçların örtü yada türbanla kapatılması serbesttir" biçimindeki maddesi, "...bir yasal düzenlemenin din kurallarına, dinsel inançlara ve gereklere göre yapılamayacağı, dini inanç gereği saç ve boynun kapatılmasına ilişkin yasal düzenlemenin Anayasanın Başlangıç bölümünde yer alan ilkelere ve özellikle laiklik ilkesine aykırı olduğu" belirtilmiştir. 2547 Sayılı yasanın 17 nci maddesine 1990'da konulan "yürürlükteki yasalara aykırı olmamak koşulu ile yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafet serbesttir" biçimindeki düzenlemenin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesi ile açılan davada Anayasa Mahkemesinin 09.04.1991 gün ve E:1990/36, K:1991/8 sayılı kararı ile, istem reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde, iptali istenen hükmün saç ve boynun türban yada örtü ile kapatılmasına olanak sağlamayacağı vurgulanmıştır. Belirtilen yasal düzenlemeler ışığında verilen yargısal kararlar, öznel bir hakkın korunmasına ilişkin olmayıp, nesnel ve genel bir nitelik taşıyan bir hukuksal düzenlemeyi öngörmektedirler. Böylece Anayasa hükümleri ve öteki yasalarda yer alan düzenlemeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, türban tabir edilen başörtüsünün, yükseköğretim kurumlarında serbest sayılan kılık kıyafet kapsamında düşünülemediği sonucuna varılmasının uygun olacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenle de, davacının ileri sürdüğü gibi, davalının keyfi davranmadığı,

yürürlükteki yasal düzenlemelerin öngördüğü ve amaçladığı biçimde hareket ettiği, bu yüzden de hukuka aykırı davrandığından söz edilemeyeceği sonucuna varılmış ve karar yerindeki gerekçeler de esas alınarak hükmün onanmasına karar verilmiştir..."

ÖRNEK 10 - Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Çaycuma İİBF'nin Kentleşme ve Çevre Sorunları ABD yrd.doç.lik kadrosuna, "Yeni Liberal Yaklaşımlar ve Yerel Yönetimler" doktora tezi ile başvuran Dr. Arif Erençin hakkında, doktora tezinde devletin ülkesi ve ulusu ile bölünmez bütünlüğünü bozmak için propaganda yaptığı ileri sürülür. Bu duyum üzerine, Dr .Erençin için Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Hz:1999/45, K:1999/1 18 sayılı dosyada, soruşturma açılır ve doktora tezi incelenir.

DGM Cumhuriyet Başsavcılığı, soruşturma sonucunda,08.07.1999'de, takipsizlik kararına varır. Kararın gerekçesi şöyledir: "...Arif Erençin'in doktora tezinde, yerinden yönetimin inceleme konusu yapıldığı, bu arada silahlı çete PKK'nın ortaya çıkmasından sonra, Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı ayrılıkçı hareketlerin çözümünde yerel demokrasilerin etkili bir araç olacağı savunulduğu; "Türkiye'de Kürt Sorunu" tartışılırken, ulus devletlerin gittikçe güçsüzleştiği gerçeği karşısında, yeni ulus devlet kurma girişimleri çelişkili bir durum yaratırken, yeni bir ulus devletin oluşabilmesi için gerekli olan sayı, yoğunluk, tarihsel süreklilik ve güdüsel ölçütleri ile değerlendirildiğinde, Kürt kökenli yurttaşların ekonomik gelişme ve kültürel özerklik istemlerinin karşılanması, ayrılma yönündeki çabaların önüne geçilmesini sağlayabilecektir. Batılı liberal demokrasilerin gelişme çizgisi izlendiğinde 20 nci yüzyılın sonlarının, özellikle bölge ölçeğinde özerkliğin arttığı, yerel alt birimlerin yetkilerinin ve işlevlerinin öne çıktığı bir dönem olduğu görülmektedir. Tüm bu gelişim içinde, Türkiye yerel alanın yönetsel boyutu kadar , politik boyutu ile de içiçedir. Ağır merkezîyetçi yapının getirdiği sorunlar kadar, yerel alanın politik sorunlarını da yaşamaktadır. 1980"erin ortalarından günümüze dek karşı karşıya olunan Güneydoğu yada Kürt sorunu, yerel alanda varlığını sürdüren politik bir sorundur. 21 inci yüzyıla girerken ilk başta bir terör sorunu olarak dile getirilen, ancak zamanla bir azınlık sorunu olarak ulusal ve uluslararası yansımalarını gösteren Türkiye'nin büyük sorununun çözümü yolunda adımlar atılması gerekmektedir... Kürt yada Güneydoğu sorunu olarak dile getirilen sorunun, demokratik yöntemlerle çözülebilmesi için, 1982 Anayasası yerine, böyle bir çözümü olanaklı kılacak yeni bir yapı için gerekli temel hak ve özgürlükler sistemini kurarken, azınlıklar rejimini de en azından tartışılabilir bir konu olarak düzenlemelidir. Yeni Anayasa'mın böyle bir modeli yaşama geçirebilmek için, yönetsel alanda gerçekleştirilecek yerinden yönetimi tercihle bağlantılı biçimde yeni

bir devlet örgütlenme biçimi belirlemesi gerekmektedir. Bu tercihler yapılırken, Türkiye'nin ekonomik, toplumsal ve tarihsel koşulları, politik koşullar ile birlikte gözönüne alınmak zorundadır. Koşullar gözönüne alındığında Devletin örgütlenme biçimleri arasında söz konusu olabilecek federatif bir model tercih edilebilir görünmemektedir. Aşırı merkezîyetçi üniter bir yapının seçeneği olarak, yerinden yönetim ilkesine göre, yönetsel yapılanmasını oluşturan ve bölge yönetimlerini yaşama geçiren ve yerel özerkliği kurum ve kuralları ile düzenleyen bir modelin başarı şansı yüksek olacaktır...Yönetsel yapılanma ile, Cumhuriyetin bütününde yaşama olanağı bulacak, çağdaş demokratik hukuk devleti anlayışı; bireysel toplumsal ve yerel istemlerin politik karar alma sürecine/işleyişine halkın doğrudan ve etkin katılımını sağlayacaktır. Güçlü ve özerk yerel yönetimler bu yapılanmanın temel kurumlarına dönüşecek, bir yandan yerel alanda halkın yere! haklar yönündeki isteklerinin dile getirildiği zemin olurken, öte yandan bu isteklerin merkeze taşınmasında aracılık eden ve isteklerin tartışılıp değerlendirilmesini sağlayacak köprü olacaklardır..." gibi görüşlere yer verildiği; doktora tezinin bütününde, sanık Arif Erençin'in yerinden yönetimin, halkın yönetimine katılımını sağlayan, daha liberal ve demokratik bir yönetim olduğunu, Türkiye'de varolan Güneydoğu sorununun çözümünde de yerel yönetimlerin etkili bir araç olduğunun savunulduğu, tezde bölücülük propagandası yapılmadığı anlaşılmakla..."

ÖRNEK 11 - İstanbul Üniversitesi Rektörü Cem'i Demiroğlu, İnterstar TV'a 22.03.1993 ve 19.04.1993 günlerinde yayımlanan "Teleobjektif" programı yapımcısı, İhsan Ağaçhan hakkında, kişilik haklarına saldırıldığı gerekçesi ile, ödense davası açar. İstanbul Asliye 9. Hukuk Yargıçlığı, E: 1993/184, K: 1994/614 sayılı dosyada işlem gören davayı, 20.12.1994'de sonuçlandırır ve davalıyı ödense ödemeye mahkum eder. Karar temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E; 1995/3593, K: 1995/5344 sayılı dosyada işlem gören istemi, 22.06.1995'de sonuçlandırır ve kararı bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Davacı, İnterstar TV'de 223.1993 ve 19.4.1993 tarihlerinde yayımlanan teleobjektif programında davalının yolsuzluk savlamasında bulunduğunu, üniversite arazilerini peşkeş çektiği, ameliyat ipliği dışalımında usulsüzlük yaptığı ve kredileri usulsüz biçimde kullanarak, çıkar sağladığını ileri sürdüğünü; hakkında davalı tarafından başlatılan karalama kampanyası çerçevesinde Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturmanın 03.05.1991 tarihinde takipsizlik kararı ile sonuçlandığı, ayrıca konunun Vakıflar Genel Müdürlüğü müfettişleri tarafından da araştırıldığını, açılan yöneticilerinin azline ilişkin davanın da red ile sonuçlandığını, davalının bulunduğu makam ile bağdaşmayacak biçimde, hiçbir veriye dayan-

madan asılsız savlarda bulunduğunu, 1992 yılının son aylarından başlayarak da beyanlarının gazetelerde yayınlandığını, satıldığı ileri sürülen Bilezikçi Çiftliği'nin halen İÜ adına kayıtlı olduğunu, tıbbi malzemenin dışalımında herhangi bir yolsuzluk saptanmadığını, dışalım için bağlantı kurulan... şirketin faturada hata yaptığının anlaşılması üzerine gereken girişimlerde bulunularak hatanın düzenttirildiğini ve olaydan ilgili resmi mercilerin bilgilendirildiğini, zararın söz konusu olmadığı, asılsız yolsuzluk savları nedeni ile onurunun incindiğinden söz ederek,...tinsel ödense ve hükmün yayım isteminde bulunmuştur. Davalı, İnterstar TV'de yayınlanan programlarda İÜ'nde 1989 yılı Ağustos ayından başlayarak yaşanan olayların tanık olduğu bölümü ile ilgili olarak kamu oyuna açıklama yaptığını, programdaki bildirimlerin belgelere dayalı olduğunu, anlatılan olayların soruşturulması ve suçluların adalete teslim edilmesini birçok kez yazılı ve sözlü olarak davacıya rektör sıfatı ile bildirmesine karşın, davacının duyarsız kalarak üniversitenin saygınlığına gölge düşürdüğünü, davacının olayların ortaya çıkarılması konusunda girişimlerde bulunmak yerine, kendisine cephe alarak istifaya zorladığımı ve 3 Ağustos 1990'da istifa ederek üniversiteden ayrılmak zorunda kaldığını, üniversitede çalıştığı dönemlerle davacının tertipleri nedeni ile hakkında soruşturmalar açıldığını ve halen sürmekte olan davalar olduğunu, İnterstar TV teleobjektif programı yapımcısı Kadir Çelik'in arayarak bilgi istemesi üzerinde, açıklamalarda bulunduğunu, hakaret kastının bulunmadığını, davanın reddini savunmuştur. Dava konusu Teleobjektif programında davalı tarafından açıklanan olaylar, sırası ile, Bilezikçi Çiftliğinin Bilkent Üniversite vakfına satışı, tıbbi mahzeme dışalımı ve İÜ ne ayrılan kredinin usulsüz olarak İÜ Kardiyoloji Enstitüsü Araştırma ve Yardım Vakfına aktarılması ile ilgilidir. İÜ ne ait 3500 dönüm arazisi olan Bilezikçi Çiftliğinin yarısı, 1991 yılında o dönemde YÖK Başkanı olan İhsan Doğramacının kurduğu Bilkent Üniversitesi Vakfına 750 Milyon TL gibi düşük bir bedel ile satılmıştır. İstanbul'da ve 1991 yılında satışı yapılan arazinin niteliklerine göre belirlenen bedel düşündürücü bir rakamdır. Alsim Âlarko Şirketine ait olup, kamulaştırılarak İÜ ayrılan arazinin satışı üzerine, şirket harekete geçerek kamulaştırma gereği ortadan kalktığı gerekçesi ile dava açmış ve Bilezikçi Çiftliğinin satışı işlemi, Bölge İdare Mahkemesi tarafından ortadan kaldırılmış, arazi, İÜ'ne geri verilmiştir. Açıklanan ikinci olay ise, İÜ Kardiyoloji Enstitüsü Araştırma ve Yardım Vakfı tarafından yurt dışından alman ameliyat ipliği ve iğnesinin dışalımı ile ilgilidir. Davacı, anılan vakıfta yönetim kurulu başkanı ve aynı zamanda o dönem İÜ rektörüdür. Vakıf tarafından kurulan Florance Nantingale Hastanesinin Kardiyoloji bölümünün gereksinimi olan ameliyat iplik ve iğnesinin sağlanması konusunda Kardiyoloji Enstitüsü öğretim görevlisi Dick Wijers İsviçre Interodav şirketi ile vakıf adına bağlantı kurmuştur. Ancak, tıbbi malzemenin di-

şahmında gümrükleme işlemleri konusunda vakıf yöneticileri bilgi sahibi olmadığından sorunlar doğmuş ve gümrükleme işlemlerinin yürütülmesi için davalı, o dönemde lisansüstü eğitim yapan ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı müfettişi iken istifa ederek ayrılıp, Can Dış Ticaret Müşavirlik Limited Şirketini kuran, gümrükleme işlemleri konusunda bilgi sahibi Necati Can ile lisansüstü eğitim yaparken tanışmışlardır. Davalı, 1986-1990 yılları arasında İÜ'nde öğretim görevlisi ve başdanışmandır. Gümrükleme işlemlerinin yürütülmesi için davacı ile Necati Çan'ı tanıştırmış, daha sonraki gelişmeler ile ilgilenmemiştir. Dıştan alınan tıbbi malzemenin gümrükten teslim alınmasından sonra Can Dış Ticaret Müşavirlik Limited Şirketi dışalım sorumlusu tarafından kolinin açılması üzerine, içinden ikinci ve dışalımda bildirilen fiyatın çok altında bir fiyatı içeren ikinci faturanın çıkması üzerine Necati Can, davalıyı arayarak şirketinin yolsuzluğa araç kılınmamasını, olaydan bilgi sahibi olup-olmadığını sormuş, olaydan bu biçimde bilgi sahibi olan davalı, durumu davacıya bildirmiş ve sorumlular hakkında soruşturma açılmasını istemiştir. Olayın ortaya çıkması üzerine davacı, vakıf başkanı olarak ilgili resmi mercilerle yazışmalar ve vakfın zarara uğramasına engel olunarak İsviçre İntercodev Şirketinin ikinci olarak düzenlediği düşük bedelli faturaya göre para aktarımı yapılmıştır. Yayın sırasında davalının beyanda bulunduğu üçüncü olay ise, İÜ için yurtdışından sağlanan 100 Milyon Franklık kredinin vakfa aktarılması, tıbbi malzeme dışında dekorasyon malzemesi alımına harcanması ve bu aktarımın usulsüz olduğuna ilişkindir. Davalı, üniversitede öğretim görevlisi ve başdanışman olarak görevini yerine getirirken yaşadığı ve tanıdığı usulsüzlüklerin üzerine gitmiş ve davacıyı da olaylardan bilgi sahibi kılmıştır. Ancak bu tavrı nedeni ile, davacı ve bazı üniversite çevresindeki kişiler arasında büyük boyutlu sorunlar doğduğundan, huzursuzluk arttığından, görevinden ayrılmıştır. Bilezikçi Çiftliğinin satışı ile başlayan ve giderek büyüyen olaylar basma yansıması ve basın olayların izleyicisi olmuştur. Olayların tüm sıcaklığı ile gündemde olduğu bu dönemde İnterstar TV haber ekibi, davalıyı arayarak bilgi istemiş, davalı da yaşadığı ve tanıdığı olayları, üniversiteden ayrılmış olmakla üzerindeki baskının kalkmış olması nedeni ile açıklamıştır. Kaldı ki, aynı olaylar hakkında daha önce müfettişlere açıklamalarda bulunmuş ve gazetelerde açıklamaları yayınlanmıştır. Davalının açıklamaları kişilik haklarına saldırı niteliğinde değildir. Eleştiriler sınırları içerisinde. Mahkemece olaylar yukarıda açıklandığı biçimde gözlemlenmeden ve hataya düşülerek, televizyondaki program sırasında sorulan sorulara verilen yanıtların kişilik haklarına saldırı oluşturduğunun kabulü ile davalının sorumluluğu yönünde karar verilmiş olması yasaya aykırı bozma nedenidir..."

ÖRNEK 12 - İÜ Rektörü Prof.Dr. Kemal Alemdaroğlu hakkında, Cihan Şen adlı da-

vacı tarafından İstanbul 2. Asliye Hukuk Yargıçlığında dava açılır. Davanın konusu, Cumhuriyet Savcılığı tarafından yediemin olarak Prof Alemdaroğlu'na bırakılan eşyaların istenilmesine karşın, Cihat Şen'e verilmemesidir.

İstanbul 2. Asliye Hukuk Yargıçlığı, E: 1999/667, K:2000/107 sayılı dosyada işlem gören davayı, 07.03.2000'de sonuçlandırır ve davalıların, kamu görevlisi olmaları nedeni ile, davanın idareye yöneltmesi gerektiği gerekçesi ile, davayı reddeder. Karar davacı tarafından temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E:2000/5089, K:2000/5047 sayılı dosyada işlem gören davayı, 25.05.2000'de sonuçlandırır ve kararı bozar. Kararın gerekçesi şöyledir: "...Dosyadaki kanıtlara göre davacının kendisine ait bulunduğu ve çalışma ürünü olan bir takım tıbbi sonuçları içeren ve 81 adet klasörden oluşan bilgileri taşıyan belgelerin ve bazı özel eşyaların Vildan Ocak adlı kişi tarafından odasından alındığı, bu yüzden adı geçen kişiyi şikayette bulunduğu, bunun üzerine savcılıkça eşyaların davalı Kemal Alemdaroğlu'na yediemin olarak teslim edildiği, ancak adı geçen kişinin de, öteki davalıya bıraktığı, halen de davacıya teslim edilmediği anlaşılmaktadır. Şu durumda davacı, davalılardan Kemal Alemdar oğlu'nun yedieminlik görevini yerine getirmediğinden, öteki davalıya bu olaya karışmaktan ötürü, haklarında eldeki işbu davayı açmıştır. Yukarıdaki anlatıma ve dosya kapsamına göre, davalıların kişisel kusuruna dayandığı ve bu bağlamda da kendisine ait eşyayı geri vermemeleri sonucu istemde bulunduğu anlaşılmaktadır. Durum böyle olunca ve özellikle davalı Kemal Alemdaroğlu'nun yedieminlik görevini yerine getirmediği ileri sürüldüğüne göre, uyuşmazlığın Adli Yargı yerinde çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu durumda mahkemece yapılacak iş, sav ve savunmayı incelemektir. Mahkemece bu yön gözetilmeden ve 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasındaki düzenlemeye göre, gerçek kişiler hakkında dava açılmayacağı ve olayda Anayasa 129/5 inci maddesinin, sav açısından uygulama yerinin bulunmaması nedeni ile, istem hakkında yazılı gerekçe ile reddedilmiş olması doğru değildir..."

ÖRNEK 13 - Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi Bilal Yıldırım, Tıp Fakültesi Dekanlığı'nın 20.11.1997 günlü yazısı ile, Mediko Sosyal Hizmetleri Merkezi'nde ek görevle görevlendirilir. Görevlendirme yürütmenin durdurulması kararı ile durdurulur. Rektörlük, yargı kararını, yasada öngörülen sürenin bitimine 4 dakika kala uygular. 27.03.1998 günü, bu kez Rektörlük tarafından aynı yerde görevlendirilir. Bu ikinci görevlendirmeye konu olan işlemlerle ilgili, idari yargıdaki yürütmenin durdurulması ve iptal isteminin reddedildiğini, rektörlüğün 30.06.1998 günlü, ikinci bir yazısı ile görevlendirilmenin 01.11.1998 gününe kadar uzatıldığını, gerek Dekanlığın ve ge-

rekse rektörlüğün öğretim üyelerine bu biçimde ek görev vermesinin, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasına aykırı bulunduğunu, davalının bu eyleminin kişilik haklarına saldırı oluşturduğunu belirterek, ödense isteminde bulunur. İzmir Asliye 12. Hukuk Yargıçlığı, E: 1998/956, K:1999/826 sayılı dosyada işlem gören davayı, 07.10.1999'da sonuçlandırır ve ödense istemini kabul eder. Davalı rektör, kararı temyiz eder.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1999/10523, K:2000/1353 sayılı dosyada işlem gören davayı, 17.02.2000'de sonlandırır ve kararı bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Yukarıda özetlenen davacının savı ve bu savı doğrulayan kanıtlara göre, davacının kişilik haklarına saldırıyı davalı rektör tarafından yapılan ve yukarıda özetlenen uygulamaya dayandırdığı anlaşılmaktadır. Yukarıda da dile getirildiği üzere, 2547 Sayılı Yasa hükümlerine göre davacının, önce dekanlıkça görevlendirilmesi yasa ya aykırı olduğu gibi, bu işlemle davalının bir katkısının bulunduğu savı da kanıtlanmış değildir. Gerçekte, 20.11.1997 günlü görevlendirme yazısı, Fakülte Dekae-Iğınca alınmıştır. Bu görevlendirme işlemine karşı yürütmenin durdurulması kararı verildiği ve bunun da süresinde uygulandığı, davacı tarafından da dile getirilmiştir. Somut olayda ki davalının eylemine gelince, 27.03.1998 günlü görevlendirme işlemi hakkında davacının yürütmenin durdurulması isteminin reddedildiği görülmektedir. Böylece davacının, 27.03.1998 günlü yazı ile, 01.07.1998'e kadar görevlendirilmesinden sonra, 30.06.1998 günü ikinci bir yazı ile görevlendirmenin, 01.11.1998 gününe kadar uzatıldığı dile getirilmiştir. Davacı tarafından bu son görev uzatımına ilişkin işleme karşı idari yargıda dava açılmış ise de, eldeki iş bu dava henüz, anılan mahkemece bir karar verilmeden, 17.11.1998 gününde açılmıştır. Yukarıda özetlenen olayların gelişimine göre, davalının davacıyı görevlendirmesine ilişkin 27.03.1998 günlü işleme karşı herhangi bir karar verilmemiştir. Böylece, davalının 2577 sayılı yasanın 28 inci maddesine aykırı bir davranışının bulunmadığı, başka bir anlatımla, yargı kararının yerine getirilmemesinden söz edilemeyeceği görülmektedir. Kamu görevlisi olan davacı hakkında yapılan görevlendirmelerin onu üzmesi, yasal anlamda kişilik haklarına saldırıldığı sonucunu doğurmayacağı, bu bağlamda tinsel ödense gerektirmeyeceği kabul edilmesi gerekir. Nitekim, somut olayda, davacı, davalının aldığı işlemlere karşı yasal zeminde haklarını arama yolunu seçmiştir. Davalı eyleminin, yargı kararının uygulanmaması savı dışında, davacıyı zararlandırıcı davranışlarda bulunduğuyla ilişkin sav da kanıtlanmamıştır. Şu durumda davanın reddine karar verilmesi gerekirken, somut olayla bağdaşmayacak biçimde kısmen kabulü yönünde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir..."

ÖRNEK 14 - ismail Doğanay, Banka ve Ticaret Enstitüsü tarafından düzenlenen 15. Sempozyumda bildiri sunmak için başvuruda bulunur. Sunulan bildirinin, nedensiz ve

haksız biçimde programdan çıkartılmasından ötürü kişilik haklarına saldırı olduğu gerekçesi ile dava açılır. Ankara Asliye 3. Hukuk Yargıçlığı, E: 1998/449, K: 1999/597 sayılı dosyada işlem gören davayı, 08.09.1999'da sonlandırır ve Banka ve Ticaret Enstitüsü'nü bir milyar liralık tinsel ödense ödemeye mahkum eder.

Karar .davacı ve / davalı Enstitü tarafından temyiz edilir. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E:2000/302, K: 2000/3030 sayılı dosyada işlem gören davayı, 04.04.2000'de sonuçlandırır ve eksik araştırma ve inceleme nedeni ile, karar her iki yan yararına bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "...Davacı, 42 yıllık yargıçlık yaşamından sonra,1985 yılında yaş sınırı nedeni ile emekliye ayrıldığını, mesleki bir çok makale ve kitap yazdığını, Ticaret Hukuku alanında haklı bir isim yapmış hukukçu olduğunu, davalı Enstitüde 15 yıldan beri her sene "Ticaret Hukuku ve Yargıtay kararları Sempozyumu" adı altında, Enstitü binasında sempozyum düzenlendiğini, kendisinin bu sempozyumların çoğuna katıldığını ve başarılı geçmesine katkıda bulunduğunu, Yargıtayın bazı dairelerinin kararlarında hukuksal hata yapıldığını, bir önceki sempozyumda kendisinin bildiri konusu olarak bunu seçtiğini, kararlarını eleştirdiği Daire Başkanlarının bunu önleme girişimlerinin başarılı olmadığını, bu kez bir sonraki sempozyum için hazırladığı bildirin gündemden çıkarılmasını sağladıklarını, davalı Enstitünün temsilcisi ve yöneticisi olan Prof.Dr.Yaşar Karayalçm'nin bu sonucun ortaya çıkmasında bilinçli, kasıtlı ve hasını bir biçimde davranarak, kişilik haklarına saldırıda bulunduğunu, hukukçu meslektaşları ve yakın çevresinde küçük düşürüldüğünü ileri sürerek tinsel ödense isteminde bulunmuş ve kararın yayını istemiştir. Davalı ise, olaya davacının kendisinin neden olduğunu, bu nedenle tinsel ödense isteminin reddi gerektiğini savunmuştur. Mahkemece, davalı kurumun davacıya 15. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu "da bildiri sunması için çağrıda bulunduğu, davacının bu istemi kabul ederek bildiri hazırladığı, davalı Enstitünün gerekli düzeltmeleri yaparak bildirin 06.06.1998 günlü Sempozyumda saat 0930-10.45 arasında programa alındığı, daha sonra 06.05.1998 gün ve 16 sayılı yazı ile, bildirin, anlaşılır ve inandırıcı bir neden yokken, gündemden çıkarıldığı, bu durumun davacının kişilik haklarına saldırı oluşturduğu, davalı tarafından davacının kusurlu davranışları ileri sürülmüş ise de , bu savın kanıtlanamadığı gibi, davacı tarafından dava dışı bazı kişilere yazıldığı ileri sürülen mektubun dosyaya konulmadığı gerekçesi ile tinsel ödenseye ilişkin olan istemin kısmen kabulüne, kararın yayına ilişkin istemin de reddine karar verilmiştir. Karar, yanlarca temyiz edilmiştir. Dosyadaki kanıtlara göre davalı yan, 17.11.1998 günlü dilekçe ile kanıtlarını bildirmiştir. Bu kanıtlar arasında davacı tarafından dava dışı bir kişiye yazıldığı ileri sürülen 10.04.1998 günlü mektupta sayılmış ve dilekçeye sözü edilen mektubun, davalı avukatı tarafından

onaşlanmış fotokopisi eklenmiştir. Davacı vekili, bu kanıt listesine karşı söyleyeceklerini 15.12.1998 günlü dilekçe ile bildirmiş ve müvekkiline ait olduğu savlanan mektup asılların sunulmasına karar verilmesini, bundan sonra olumlu yada olumsuz bildirimde bulunacağını açıklamıştır. Ne var ki, mahkemece davalıdan mektubun aslının dosyaya sunulması istenmemiştir. Davacının sunulan kanıtlara karşı itirazda bulunup, mektup aslının dosyaya konulmasını istediğine göre, mektubun aslının istenip, sunulduktan sonra varılacak uygun sonuç çerçevesinde karar vermek gerekirken, eksik araştırma ve inceleme ile karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir..."

ÖRNEK 15 - Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Halime Küçükylmaz, 1982'de istifa ederek ayrılır. Daha sonra, üniversitesine başvurarak, dönmek ister. Üniversite kadro ve gereksiniminin bulunmadığı gerekçesi ile, istemi geri çevirir. Doç. Küçükylmaz, bu kararın 2547 Sayılı Yasanın 60 mncı maddesine aykırı olduğunu, idare mahkemesinden alınan kararla anılan yasanın 60/b maddesi kapsamında değerlendirilen kişilerden olduğu dile getirilmiş olmasına karşın, üniversite rektörlüğüne olaya anılan maddenin 60/b maddesi ile değil, 25 inci maddenin uygulanması gerektiği belirtilerek, istemin reddedildiğini belirterek, tinsel ödünce isteminde bulunmuştur. Ankara Asliye Mahkemesi, E: 1996/216, K: 1997/104 sayılı dosyada işlem gören davayı, 05.03.1997'de sonlandırır ve davayı, savunmanın gerekçelerine dayanarak, reddeder. Hüküm, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 13.11.1997 günlü 1997/10812 sayılı kararı ile onanır. Karar düzeltme istemi yolu ile, davacı yeniden başvuruda bulunur. İstem 2797 Sayılı Yargıtay Yasasının 40 ve Yargıtay İç Yönetmeliği'nin 18 ve Dairenin 15.01.1998 günlü ilke kararının 7 nci maddesi gereğince incelenir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1998/440, K: 1998/6104 sayılı dosyada işlem gören incelemeyi, 09.07.1998'de tamamlar ve davacının karar düzeltme istemini kabul edip, onama kararının kaldırılmasına karar verir. Kararın gerekçesi şöyledir : "...Dosyadaki kanıtlara ve belgelere göre, daha sonra davacının üniversiteye dönmek için yaptığı başvurunun reddedilmesi üzerine, red işleminin iptali için idari yargıya yaptığı başvuru sonunda, Danıştay 5. Dairesinin 27.06.1995 gün ve 1993/ 7549 esas, 1995/255 karar sayılı ilamında, davacının 2547 sayılı yasanın 60/b maddesi kapsamında bulunduğu, böylece isteminin kabul edilmesi gerektiği belirtilerek, sonuca varılmıştır. Bundan sonra davacının 2547 sayılı yasanın 60/b maddesindeki buyurucu hüküm çerçevesinde işlemlere başlandığını, ancak anılan yasa çerçevesinde atamasının yapılması için daha önceki bir takım yazışmalardan da söz ederek özgeçmişini, bilimsel çalışmalarını ve yayınlarını kapsayan belgelerin dört nüsha olarak Rektörlüğe sunulması istenmiştir. Davacı, verilen bu yanıt üzerine, kendisinden belge verilmesini içeren yazının iptali isteminde bulunmuştur. İptal ile bir-

likte, yürütmenin durdurulmasını da istemiştir. Ankara 4. İdare Mahkemesi'nin 30.11.1995 gün ve 1995/1300 sayılı kararı ile, Rektörlüğün işleminin durdurulmasına karar verilmiştir. Ne var ki, bu kararın davalıya bildirilmesine ve 2577 Sayılı İdari Yargılama Usul Yasasındaki sürenin geçmiş bulunmasına karşın, uygulamaması üzerine iş bu eldeki davanın açılması yoluna gidilmiştir. Yerel mahkeme ile Dairesi arasındaki sorun, davacının somut olaydaki durumuna göre, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasının 60/b maddesi kapsamında bulunan kişilerden mi olduğu, yoksa aynı yasanın 25 inci maddesine göre değerlendirilmeye alınacak kişilerden mi bulunduğu noktasında toplanmaktadır. Yerel Mahkeme ile Daire arasındaki sorun, davacının, somut olaydaki durumuna göre, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasının 60/b maddesi kapsamında bulunan kişilerden mi olduğu, yoksa aynı yasanın 25 inci maddesine göre değerlendirilmeye alınacak kişilerden mi bulunduğu noktasında toplanmaktadır. Başka bir anlatımla, idari yargı kararı ile, davacının üniversiteye dönebileceği hüküm altına alınmış bulunmasına karşın, üniversitenin davacının dışarıda kazandığı doçentlik sanını yeniden tartışmaya açıp açamayacağı, bu bağlamda davacının bu sanını yeniden değerlendirmeye alarak, belge isteyip istemeyeceğidir. 2547 Sayılı Yasanın 60/b maddesinde, kendi isteği ile ayrılan öğretim üyelerinin, yeniden başvurmaları üzerine, yasa hükümleri çerçevesinde, kadro koşulu aranmaksızın, ayrıldıkları yükseköğretim kurumuna dönebilecekleri hüküm altına alınmıştır. Aynı yasanın 25 inci maddesinin başlığı ise, doçentliğe atama olup, açık bulunan doçentlik kadrosu için başvuranlar arasından atama olup, açık bulunan doçentlik kadrosu için başvuranlar arasından sundukları özgeçmiş ve belgeleri değerlendirilerek, atamalarının yapılabileceği düzenlenmiştir. İki maddenin düzenleniş biçimi ve amaçları birlikte değerlendirildiğinde, 60/b maddesinde "kadro koşulu aranmaksızın" sözcük dizisinin kullanıldığı, madde başlığında ise "kurumlara dönüş" deyiminin yer aldığı görülmektedir. Maddenin gerek sözlerinden ve gerekse düzenleniş amacından çıkan sonuç, üniversite öğretim görevlisi olup, kendi isteği ile ayrılanların yeniden dönmeleri istemlerinin hiçbir koşul aranmadan kuruma alınabileceği biçimindedir. Buna karşın aynı yasanın 25 inci maddesi, boş olan doçentlik kadrosuna başvuranlar arasından, sundukları belgelere göre, bilimsel yeterlilikleri incelenerek, atanmalarını öngörmektedir. İki madde arasındaki şu açıklamaya göre, yasa koyucunun 60/b maddesinde, idareye dönüş için bir takdir hakkı tanımadığı, takdir hakkının 25 inci madde kapsamında kaldığı görülmektedir. Yerel mahkemenin 60/b maddesindeki "yasa hükümleri çerçevesinde" sözcük dizisinden idareye takdir hakkı tanındığı biçimindeki yorum biçimine katılmak mümkün görülmemiştir. Açıklanan şu duruma göre, davalının idari yargı kararını uygulamadığı, böylece Anayasanın 138 inci maddesine aykırı davrandığı, eldeki dava ile davacının 24.09.1979

gün ve 7/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı gereğince, dava açmakta haklı olduğu anlaşılmıştır. Yerel mahkemenin açıklanan bu olgulara göre hüküm kurması gerekirken, davayı reddetmiş bulunması, usul ve yasaya aykırı olup, kararın bozulması gerekmiştir. Ne var ki, hüküm daha önce Dairece onanmış olduğundan, davacının karar düzeltme isteği HUMK 440-442 inci maddeleri uyarınca kabul edilmeli, onama kararı kaldırılmalı, belirtilen nedenlerle karar bozulmalıdır. Davacının karar düzeltme isteminin kabulüne, onama kararının kaldırılmasına, belirtilen nedenlerle hükmün bozulmasına..."

ÖRNEK 16- Tevfik Yaman, Akdeniz Üniversitesi Eğirdir Su Ürünleri Yüksekokulu uzmanlık sınavını kazanmış olmasına karşın, Rektörlükçe atamasının yapılmaması gerekçesi ile, uğradığı özdeksel ve tinsel zararlarının ödetilmesi istemi ile dava açar. İsparta Asliye Hukuk Yargıçlığı, E: 1993/406, K.1996/928 sayılı dosyada işlem gören davayı, 08.10.1996'da sonuçlandırır ve kısmen kabulü yönünde hüküm kurular. Karar, davalı Rektörlük tarafından temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1997/10112, K.1997/11547 sayılı dosyada işlem gören davayı, 04.12.1997'de sona erdirir ve kararı bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "...Davalı rektörlüğe yöneltilen eylem bütünü ile idari niteliktedir. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 2/b maddesi uyarınca idari, eylem ve işlemlerden ötürü, hakları zarar görenler tarafından açılacak tam yargı davalarının idari yargı yerinde görülmesi gerekir. Yerel mahkemece dava dilekçesinin görevsizlik nedeni ile, reddi gerekirken, işin esasının incelenmiş olması, bozmayı gerektirir..."

ÖRNEK 17- Harran Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Servet Armağan, Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile bu görevinden alınır. Açtığı dava sonucunda, rektörlük görevinden alma kararı iptal edilir. Bu iptal kararı, yanlara bildirilerek, uygulanması istenilmiş bulunmasına karşın, iptal kararının uygulanması yönünde herhangi bir işleme başlanılmadan, konunun Yüksek Disiplin Kurulunda yeniden görüşülerek, yeniden rektörlük görevinden uzaklaştırma biçiminde karar alınması yoluna gidilir. Davacı, özdeksel ve tinsel açıdan zarara uğradığı gerekçesi ile, YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz ve Başkan Vekili Prof.Dr. Uğur Büğet hakkında ödence isteğinde bulunur. Ankara Asliye 11. Hukuk Yargıçlığı, E.1997/832, K.1998/406 sayılı dosyada işlem gören davayı, 10.06.1998'de sonuçlandırır ve istemi reddeder. Yerel mahkeme kararı davacı tarafından temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1998/8773, K.1998/10850 sayılı dosyada işlem gören davayı, 28.12.1998'de sonuçlandırır ve yerel mahkeme kararını bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Davacının görevden alınma işleminin yargı kararı ile iptal edilmiş ol-

ması nedeni ile, görevden alma kararından önceki durumun sağlanması yönünde, yeni bir işlem oluşturulması gerekirken, davalılarca bu yapılmamıştır. Davacının görevden alınmasından sonra Rektörlük makamına bir başkasının atanmış olması, davacının bu göreve yeniden atanmasına engel oluşturamaz. Bu durumda yargı kararı, yasal bir neden olmadan İYUY'nın 28/1 maddesinde öngörülen 30 günlük süre içinde uygulanmamıştır. Öyleyse davalıların yeniden atama işleminin gerçekleştirilmemiş olmasındaki yetki ve sorumlulukları da gözetilerek, ödence ile sorumlu tutulmaları gerekirken, haklarındaki davanın tümüden reddedilmiş olması, bozmayı gerektirmiştir..."

ÖRNEK 18 - Harran Üniversitesi Rektörü Prof .Dr. Servet Armağan, yayın yolu ile kişilik haklarına saldırıldığı gerekçesi ile, Ömer ve Bülent Okutan hakkında, tinsel ödence davası açar. Şanlıurfa Asliye 2. Hukuk Yargıçlığı, E: 1996/385, K: 1997/587 sayılı dosyada işlem gören davayı, 12.11.1997'de sonuçlandırır ve davayı kısmen kabul ederek, davalıları 500 milyon ödence ödemeye mahkum eder. Karar davalılar tarafından temyiz edilir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E.1998/405, K.1998/3559 sayılı dosyada işlem gören davayı, 20.05.1998'de sonuçlandırır ve hükmü davalı yan tarafına bozar. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Bilindiği gibi, tüzel kişiler, Medeni Yasanın 53 üncü maddesi hükmüne göre, "yaş, cins, hısımlık gibi yaradılış gereği, yalnızca insanlara özgü olanların dışında, aynen gerçek kişiler gibi bütün hak ve yetkilere sahiptir. Bu noktadan yola çıkarak varılacak sonuç, tüzel kişilerde onur, haysiyet, sır yaşama(özel yaşam) varlık ve değerlerine de sahiptirler. Her ne kadar, tüzel kişiler, elem-üzüntü duymadıklarından haz ve doyum duygularını sağlayan tinsel ödence davaları, kişilik hakları ile ilgili bu tür davaları açamayacaklarını düşünenler varsa da; baskın görüş, kişilik haklarına yönelik her çeşit saldırılara karşı hukuksal korunma yollarına başvurabilirler. Bu yüzden davacının böyle bir dava açma hak ve sıfatının varlığı, dairemiz kurulunca tartışmasız kabul edilmektedir. Ancak; davalı gazetenin dosyaya sunulan değişik sayıları incelendiğinde, davacı üniversitenin zaman zaman özellikle bölge için yararları, başarıları anlatılmakta; zaman zaman da eleştirilmektedir. Davaya konu yazı ve haberlerde eleştirilen hedef kişileri, ince bir ayırma tabi tutmak gerek. Görülecek ki, dava dilekçesinde saldırı sözleri olarak belirtilen ifadenin çoğu, tüzel kişiye karşı değil, yönetici durumundaki kişilere karşıdır. Öte yandan yazılanların gerçek olduğuna ilişkin yeterli belirti ve örnekler de vardır. Bu durumda, gazetede zaman zaman üniversite övüldüğüne, zaman zaman yerildiğine göre, burada davalı yanın amacının kamu adına hareket etmek olduğu sonucuna varılmaktadır. Yergiler de bazı örnek ve belirtilere dayandığına, hatta Ziraat Odası gibi bazı kaynaklarca da desteklendiğine göre, olaydaki

"gerçek" daha anlam kazanmaktadır. Anlatımlarda, tüzel kişi ile ilgili olanlar için eleştiri, ancak koşul olarak nitelenebilir. Olayların gerektirdiği sertlik ise, kamu yararının elverdiği sınırlar içinde kalmıştır. Basın özgürlüğü, demokratik ülkeler için vazgeçilmez bir özgürlük olduğuna ve bu özgürlük, basından çok kamu yararı için benimsendiğine göre, davanın reddi gerekir..."

Anılan karar, karar düzeltilme istemi ile, davacı yan tarafından yeniden Yargıtay'a taşınmıştır. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 1998/7487, K: 1998/8612 sayılı dosyada işlem gören davayı, 09.11.1998'de sonuçlandırır ve karar düzeltme istemini kabul ederek, yerel mahkeme kararını onar. Kararın gerekçesi şöyledir : "... Davalı gazetenin dosyaya sunulan değişik sayıları incelendiğinde, davacı üniversitenin bilim dışı işlerle uğraştığı, bilimsel koşullara uygun olarak çalışan bir kurum olmadığı, rektörün yolsuzluklara adı karışan biri olduğu, öğretim üye kadrosunun çıkar peşinde olup, ticari işler yaptığı gibi, üniversiteyi küçük düşürücü yayınlar yapıldığı açıktır. Bu nedenle mahkemenin davalıları tazminatla sorumlu tutan kararı doğrudur. Anılan yönün, temyiz incelemesi sırasında gözetilin ettiği anlaşıldığından, karar düzeltme isteğinin kabulü ile yerel mahkeme kararı onanmalıdır..."

KARARIN YORUMU : Yargıtay kararı konusunda söyleyeceğimiz tek şey, birbirini ortadan kaldıran iki karar arasında, altı aylık bir zaman geçmesidir. Gerçi, yanlıştan dönmek erdem olarak alınır ama, yüce yargının, kendi kararını mahkum edici bir inceleme yetersizliği içine düşmesi, hoş görülebilecek bir nokta değildir. Yargı yollarını tüketmiş, yerel mahkeme kararını temyiz etmiş birinin, verilen yargıtay kararı karşısında, bu karara saygı duyarak, düzeltme isteminde bulunmaması yada böyle bir yolu bilmemesi nedeni ile uğrayacağı zararı düşünebiliyor musunuz ? Yargının, Türk Ulusu adını karar verirken, gözetilmeyen yönlerin kalmaması dileğimizi burada dile getirmekte, kendimizde hak görüyoruz..

ÖRNEK 19 - İÜ eski Rektörü ve YÖK üyesi Cem'i Demiroğlu, YÖK üyeliği, yaş sınırını nedeni ile sona erdirilir ve emekli edilir. Karar, Danıştay tarafından, 07,07.1994'de durdurulur ve YÖK'na ,27.07.1994'de bildirilir. Yargı kararının gereğinin yerine getirilmemesi nedeni ile açılan ödence davası, Ankara Asliye 24. Hukuk Yargıçlığı tarafından reddedilir. Davacı, E:1995/270, K.1996/312 sayılı dosyada, 16.05.1996'da sonuçlanan bu kararı temyiz eder.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E.1997/12337, K: 1997/2205 sayılı dosyada işlem gören davayı, 10.03.1997'de sonuçlandırır ve bozma kararı verir. Kararın gerekçesi şöyledir: "... Açıklanan ve özeti verilen dava dilekçesindeki şu olgulara göre davacı, idari yargı kararının uygulanmamasından ötürü uğradığı zararın ödenmesini istemektedir.

Yoksa, yaş sınırından emekli edilmesinden ayrı, idari yargı kararının uygulanmamasından ayrı bir ödençe isteminde bulunmamaktadır. Davacı yan, emeklilik ve yargı kararının uygulanmaması biçimindeki işlem ve eylemlerini, birbirinin devamı ve tamamlayıcısı olarak sunmak ve anlatmak istemiştir. Bu anlatım sonucu, hukuksal nedenin ve yasal dayanağın belirlenmesi HUMY'nın 76 ncı maddesinde öngörüldüğü üzere e,yargıca ilişkindir. Değerlendirme ve irdelemenin bu ölçüler içinde yapılması gerekirken, mahkemenin yaş sınırı nedeni ile emeklilik işlemini ayrı bir istemin dayanağı imiş gibi değerlendirerek, Anayasanın 129/5 inci maddesi kapsamı içinde bulunduğu gerekçesi ile, bu yöne ilişkin isteme husumet yönünden reddetmiş olması sava ve somut olaya uygun düşmemiştir. Bu duruma göre sav, idari yargı kararının uygulanmaması nedenine dayalıdır. Dosyadaki kanıtlara göre, İÜ Rektörü olan davacının, aynı zamanda YÖK üyeliği sıfatının da bulunduğu, ne var ki YÖK Başkanı olan Prof .Dr .Mehmet Sağlam tarafından davacıya gönderilen yazı ile, Yönetim Kurulunun 01.12.1993 günlü kararı gereğince, yaş sınırı nedeni ile, kurul üyeliğinin sona erdiği bildirilmiştir. Davalı tarafından davacıya yapılan bu bildirimle birlikte boşalan kurul üyeliğine yeni bir üyenin atanması amacı ile Cumhurbaşkanlığına da, gereği için bilgi verilmiştir. Bunun üzerine boşalan kurul üyeliğine yeni bir kişi atanmıştır. Davacı da, kurul üyeliğinin sona erdiğine ilişkin kararın iptali için Danıştay'da dava açmış ve 07.07.1994 günlü kararla yürütmenin durdurulmasına ilişkin karar verilmiştir. Bu karar idareye iletilmiş, yapılan bildirim üzerine idarenin kararın gereğini yerine getirmesi gerekirken, bir takım kurum ve kuruluşlara izlenecek yol bakımından bilgiler sormuştur. Böylece idare ve buradan davalı yürütmenin durdurulması kararını uygulamamıştır. Anayasanın 138 nci maddesinde tüm kişi ve kurumların yargı kararlarını hiçbir biçimde değiştiremeyeceği ve yerine getirilmesini geciktiremeyeceği hükme bağlanmıştır. Kararın uygulanmaması durumunda, uygulamayanlar hakkında hukuksal sorumluluğun doğacağı Yargıtay'ın 24.09.1979 gün ve Esas 1978/7, Karar 1979/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı ile kabul edilmiştir. Kaldı ki, davacının açtığı işlemin iptali davası da kabul edilmiş ve Dava Daireleri Kurulundan geçerek kesinleşmiştir. Açıklanan şu olgulara ve yasal düzenlemeye karşın, davalının yargı kararının uygulanması bakımından kadrosuzluktan ve hukuksal olanaksızlıktan söz etmesi, mahkemenin de bu gerekçeye katılarak istemi reddetmesi doğru değildir. Tersî durumda yargı kararlarının uygulanması güçleşir ve yeni yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olur ki, böyle bir gerekçenin kabulü düşünülemez. Mahkemenin belirtilen bu olguları gözeterek varılacak sonuç uyarınca, bir hüküm kurması gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin tümünden reddi biçiminde bir sonuca varması usul ve yasaya aykırı olup, karar bu nedenle bozulmalıdır..."

IV. ÖLDÜRTEBEN VE ÖLDÜREN YÖK :

Başlığı özellikle bu biçimde seçtik. YÖK Sisteminin , sistem içindeki insanları nerele-re kadar taşıdığını kanıtlayan olay, üzülecek belirtiriz ki, bir cinayet olmuştur. 24.05.1999 günü saat 10.30 sularında, Gaziantep Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı Binası üçüncü katında bir tabanca patlar. Tabancadan çıkan kurşunlar, Konservatuarın Müdürü Hamza Çivi'yi öldürür. Tabanca, aynı bölümün öğretim görevlisi olan Tuncay Keleş'in elindedir. 31.05.1999 günlü iddianamede olay şöyle aktarılmaktadır: "... Maktul ile sanığın Gaziantep Üniversitesi Konservatuar Bölümünde öğretim görevlisi olarak görev yaptıkları, aralarında kişisel nedenlerle anlaşmazlık bulunduğu, bu anlaşmazlığın zaman içinde husumete dönüştüğü, maktul ile sanığın olay günü okulda merdivende karşılaştıklarında, maktulün sanığa ..küfür ettiği, maktulün bu hakaretinin tanıklarca da duyulduğu, maktulün bu hakareti üzerine sanığın... diyerek, maktulü eli ile kenara iterek geçip kantine gittiği, maktulün sanığın arkasından kantine giderek, orada bulunan sanığa gülecek kafa salladığı, maktulün kantinden ayrılması üzerine, sanığın da kantinden ayrılarak odalarının bulunduğu kata çıktığı, koridorda maktulü gören sanığın maktule seslenmesi üzerine geri dönen maktulün sağ elindeki cep telefonunu sol eline alarak elini beline doğru götürmesi üzerine sanığın belindeki tabancayı çekerek, maktule defalarca ateş ettiği, ağır yaralanan maktulün hastaneye götürülürken öldüğü, sanığın ise, görevli memurlarca yakalandığı, sanığın olayda kullandığı tabancanın ruhsatsız olduğunun anlaşıldığı, sanığın atılı suçu işlediğini ikrar ve tüm dosya kapsamında anlaşıldığından..."

Silah, adam öldürme ile üniversite kavramının yanyana gelmesi, olanaksız olması gereken bir durum. Ancak, Gaziantep Üniversitesi'nde yaşanan bu olay ve bu olayın dava dosyasındaki yansımaları, üniversite kadrolarının düzeyinin ne duruma geldiğini gözler önüne sermektedir. Öğrencisine, topluma, çevresine örnek olması gereken insanların kullandıkları sözcükleri, birbirine karşı yaptıklarını burada yinelemek, sanırım bu yapıtın toplatılmasına bile neden olabilir. Üniversitelerin ve bağlı birimlerin mantar gibi ortaya çıkartılması, buralarda bulunması, görev yapması olanaksız kimselerce doldurulması sonucunu doğurmuştur. YÖK ve Üniversite yönetiminin hem bu düzeysizlikten ve hem de bu cinayetten birinci derecede sorumlu olması gerektiği düşüncesindeyiz. Bu gerçeği, sanık vekili de,23.08.1999 günlü dilekçesinde şöyle dile getirmektedir : "... Şehrimizdeki Üniversite bünyesinde böyle bir olayın vukubulması bizi fazlası ile üzümüştür. Bilimsel eğitimin yapılması gereken yerde, iki öğretim üyesi arasında böyle bir olay olması, gerçekten üzerinde durulması gereken bir durumdur. Ancak, hemen arz edelim ki, bir süre önce GÜ nde bir kız öğrenci, yüksek bir yapıtın üzerinden atlayarak intihar etmek istemiş, yine bir yıl kadar önce bir profesör

tabanca ile intihar etmiştir. Bu olaylar insanda, ister istemez, acaba üniversite iyi yönetilemiyor mu gibi düşünceler uyandırmaktadır. Hemen yanıt verelim: Evet, üzümlere belirtelim ki üniversite iyi yönetilmemektedir. Eğer müvekkil sanığın yıllardır süregelen yakınmalarına üniversite yönetimi ilgi gösterse idi, belki de bu olay hiç olmayacaktı. Bir öğretim üyesinin yaşamını yitirmiş olmasının, bir başkasının hapisanede olmasının, dört çocuğun babasız, iki bayanın dul kalmasının sorumlusu üniversite yönetimidir..." Sanık vekili meslektaş katiline karşı uygulamaları şu biçimde dile getirmektedir : " ...Tuncay Keleş 1995⁵'e sözleşmeli olarak 81 puan ile göreve başlamış,daha sonra bu puanının 42'ye indirilerek, ekonomik açıdan güç durumda bırakılmış, görevden ayrılması için zorlanmış, kendisine yönelik işlemler konusunda üniversite yönetimine defalarca başvuruda bulunmuş, ancak bunlar gereken ilgiyi görmemiş, tam tersine üniversite yönetimi, hakkında soruşturma istenen kişiye yakınmaları iletilmiş, sürekli soruşturmalara konu kılınmış, disiplin cezaları verilmiş, bu cezalara karşı yaptığı itirazlar ise, kabul görmüştür. Konservatuvar müdürü tam bir ali kıran baş kesen kesilmiş, çevresinde oluşan bir yalaka takımı oluşmuştur..."

Bu öldürme olayını buraya alma nedenimiz, üniversitelerdeki işleyişin, işi nereye var-
dıracağını ortaya koymak ve herkesi yeniden düşünmeye zorlamaktır. Üniversite yöneticileri ile öğretim elemanları arasındaki ilişkilerin karşılıklı sevgi ve saygı ekseninden kopartılıp, ast-üst ilişkisine sokulmasının ve bu konulardaki yakınmalara kulak tıkamanın varabileceği noktayı, bundan daha iyi anlatabilecek örnek yoktur. Biz olayın, cinayet boyutu ile değil, şimdiler meslektaşım öldürme nedeni ile cezasını çekenin, bir üniversitede yaşadıklarını, yine dosya içindeki belgelerden yararlanarak gözler önüne sermeye çalışacağız.

YÖK Sisteminin ve buradan kaynaklanan işleyiş ile disiplin hükümlerinin "kışla" izlenimi yarattığım, bu çalışmanın tüm sayfalarında bulabilirsiniz. Özlük haklarına, akademik kazanımlara karşı sergilenen tutumun yargı kararları ile mahkum edildiğini, örnekleri ile sunduk. Bunun doğal sonucu olarak, üniversite işleyişi, tam bir "efendi/kul" ilişkisine neden olmuş, bu ise, üniversitenin giderek kan yitimine kaynaklık etmiştir. Değerli bilim insanlarımızdan çoğu, bu insanlık dışı, insan onuru ile bağdaşmayan uygulamalar nedeni ile, buldukları kurumları terketmek zorunda kalmışlar ve yerlerine. bilimsel birikim ve etik anlamda hiçbir değer taşımayan kimseler gelmiştir. Bunlar ise yönetmeyi, eziyet etmek, zulüm sergilemek olarak anlamışlar ve bunun gereklerini yapmışlardır. Bunlar, o denli "okuma yazmadan da yoksunlar ki", gerek suç yaratma ve gerekse ceza verme becerisini bile gösterememişlerdir. Tuncay Keleş'in dosyasını sayfalarını çevirelim.

Ses Eğitimi Başkan Vekili Öğr. Görevlisi Hakan Tatyüz, 25.06.1996 gün ve 226 sayılı yazı ile, Tuncay Keleş'e, saat 09.30'da yaptığı denetimde ofiste olmadığını saptadığını, bu nedenle savunmasını vermesini isteyebilmiştir. Oysa ki, Disiplin Yönetmeliğinin ilgili maddesine bakarsa, bu bölüm başkan vekilinin, başka bir öğretim görevlisi için, soruşturma açma yetkisinin olmadığını, bu yetkinin atamaya yetkili kimselere ait olduğunu bilebilirdi. Bu bilisizlik yanısıra, sorulan soru da ilginçlik taşımaktadır. Amaç, öğretim görevlisinin taciz edilmesi olduğundan, hangi gün, hangi saatler arasında bulunmadığı bile yazılma gereği duyulmamıştır. Hakan Tatyüz adlı bu yönetici(1), aynı gün,227 sayılı bir yazı daha yazarak, 15.30'da da işyerinin izinsiz olarak terkedildiğini ve bu nedenden savunma vermesini isteyebilmektedir. Ses Eğitimi Bölümü denen bu bölümün ve o'nun başkan vekilinin, aynı gün, birbirini izleyen iki yazıyı Tuncay Keleş'e ayırması, amacı ortaya koymaktadır. Bu ikinci savunma isteminde, yokluğun kimin tarafından saptandığı bile belirtme gereği duyulmamıştır.

Türk Musikisi Konservatuvarı Müdürü Hamza Çivi, 12.07.1996 gün ve 270 sayılı yazısı ile, yine yasa dışı olarak, hakkında soruşturma açılan Tuncay Keleş'in, yıllık izin hakkını kullanmasını erteleyebilmektedir. Oysa ki, herhangi bir yöneticinin, çalışanın izin hakkını kullanmasını engelleyici bir yetkisi bulunmamaktadır. 2547 Sayılı Yasanın 64 üncü maddesi izinleri düzenlemektedir ve öğretim elemanlarının yıllık izinlerini, normal olarak, öğrenime ara verilen zamanda kullanacaklarını hüküm altına almıştır. Yıllık izin kullanımı için, ayrıca izne gerek bile bulunmamaktadır.

Yıllık izni, yaratılan ve yasa dışı soruşturma gerekçesi ile elinden alınan Tuncay Keleş'e, 17.07.1996 gün ve 278 sayılı bir yazı gönderilir. Bu yazıda, daha önce Ses Eğitimi Bölüm Başkan Vekili tarafından açıldığı bildirilen soruşturma için, bu kez yine öğretim görevlisi olan Murat Demirhan'm görevlendirildiği belirtiliyor. İlginçlik ve bilisizlik burada da karşımıza çıkmaktadır. Bu soruşturmacının kimin tarafından görevlendirildiğinden söz edilmediği gibi, 25.06.1996 günlü ve 226 sayılı savunmadan söz edilerek, bazı saptamalarda bulunuluyor. Bilisizlik bu soruşturmacı tarafından doruğa çıkartılıyor ve en az yedi gün verilmesi gereken sürenin, üç gün olarak buyulduğu bildiriliyor.

Hemen ertesi günü, 16.07.1996 gün ve 282 sayılı yazı ile, devreye bu kez Hasan Tipi adlı müdür yardımcısı giriyor ve Tuncay Keleş'e, 15.07.1996 günlü dilekçesinin savunma içeriğini taşımadığını belirterek, bu kez savunmanın 7 gün içinde yazılı olarak gönderilmesi isteniliyor. Kendisini 15.07.1996 gün ve 278 sayılı yazı ile, soruşturmacı ilan eden Murat Demirhan, aynı gün ve 283 sayılı yazı ile, Hasan Tipi'nin görüşüne katıldığını ve savunmayı beğenmediklerini, yedi gün içinde yazılı savunma vermesini buyuruyor. 15.07.1996 gün ve 278 sayılı yazısında savunma için üç gün süre veren Mu-

rat Demirhan, bu kez ,16.07.1996 gün ve 283 sayılı yazı ile, bunu yedi güne çıkartıyor. Hasan Tipi ile Murat Demirhan'ın imzasını taşıyan ve birbirini izleyen sayılan taşıyan bu yazılar, aynı daktilodan çıktığı gibi, aynı sözcükleri taşımakta ve resmi yazışma numarası alabilmektedir. Oysa ki, bu türden soruşturmalar, gizli yürütülmesi gereken konulardandır. Murat Demiralp, kendisinin yanında, ikinci soruşturmacı olarak kendisini tanıtan Hasan Tipi'ye sormuyor : "Hey, sen nereden çıktın arkadaşı!" diye. Tam bir çete yönetimi. O kadar hızlı çalışıyorlar ki ve o kadar kararlılar ki, gerçekte ciddiye alınıp da yanıtlanması bile gerekmeyen bu yazılara verilen yanıtları, beğenmeyebiliyorlar. Bilsizliğin bu denlisi olsa olsa ancak "diploma ile olabilir".

Görev yerine getirilmiş, aslı astan olmayan, olsa da, önem taşımayan bir suç yaratılmış ve yasadışı soruşturmacılar, kendilerine göre soruşturma yapıp, cezayı önermişlerdir. Müdür ise infaz görevini yerine getirecektir. 19.09.1996'da imzasını basar ve Tuncay Keleş'e, "uyarı cezası" verildiğini bildirir.

Yeni yılla , 06.01.1997 gün ve 5 sayılı yazı ile devreye bu kez, Ses Eğitimi Bölümü Başkanı Öğr.Görevlisi Savaş Ekici girer. Aynı gün, saat 15.50'de kurumu bilgisi dışında terkettiğini, yapılan denetimler ile belirlendiğini Tuncay Keleş'e bildirmektedir. Sanki, bu bölüm başkan ve başkan vekilleri, Tuncay Keleş'in kapısının önünde bekliyorlar, odasından ayrıldığı hemen belirtiyorlar ve hemen de uyarı yazısını yada soruşturma açılışı müjdesini veriyorlar.

Savaş Ekici, görev almış olacak ki, bu kez 28.02.1997 gün ve 91 sayılı bir yazı yazarak, Tuncay Keleş'e, aynı gün saat 13.30'daki dersine girmediğinin belirlendiğini bildirir ve savunmasını ister. Oysa ki, bu bölüm başkanı, soruşturmaya yetkili bir görevli değildir. Olsa olsa muhbirlik görevi yapabilir .Bunu öğrenmesi için, Disiplin Yönetmeliğinin 17 inci maddesini okusa yeter. Ancak, ilim-irfan yuvası olan bu üniversitemizde okur yazar yönetici bulma olanaklı değil ki, bu türden yasa ve hukuk dışılık için, devletin kağıtları kullanılmakta, yazılar yazılmakta, kayda geçilmekte ve insan, zaman, kaynak tüketilmektedir. Üretemeyen insanların yapabilecekleri tek şey, tüketmektir. Bu dosyaya baktığımızda gördüğümüz de, insanların bu kurumda birbirini tüketmek için elden geldiğini yapmak için bir çete oluşturduklarıdır. Çünkü, bu kurumda müdür, rektör gibi adamlar olsa, öncelikle bu hukuk dışılıklara neden oldukları gerekçesi ile, bu insanlardan hesap sorar ve hiç olmazsa, onları buldukları yönetim görevinden ayırır. Oysa ki, müdürü, rektörü bu suçun ortaklıklarını yapmaktadır.

Müdür Hamza Çivi,08.05.1997 gün ve 214 sayılı yazıyı hemen Tuncay Keleş'e dayar. Girmediği ders nedeni ile "uyarılma cezası" verilmiştir. Ne gam, disiplin soruşturmasının , savunmanın, yetkisiz olmasına karşın, Ses Eğitimi Bölüm Başkanı tarafından alınmış ve rapor düzenlenmiş olmasından.

09.10.1997 günü Murat Demirhan'ı yeniden görüyoruz. 564 sayılı yazı ile, 02-03 Ekim 1997 günlerinde çalışmaya geç geldiğinin saptandığını ve bu nedenle hakkında soruşturma açıldığını Tuncay Keleş'e bildirmekte ve yazılı savunmasını istemektedir. Tuncay Keleş konusunda soruşturma görevini de sürekli olarak edinmiş olan Murat Demirhan denen kişi, bu geç gelmenin hangi saatlerde gerçekleştiğini, bu konudaki kanıtı, yapılacak soruşturmanın hangi maddeler çerçevesinde olduğunu belirtme gereğini bile duymamaktadır. Suç atılmış, kural gereği, itibar edilmeyecek savunma alınacak, önceden çete tarafından verilmesi kararlaştırılan ceza verilecektir. Bu kuruma da yükseköğretim kurumu, üniversite denilecek, bu insanlardan, geleceğimiz olan gençlerimiz ışık alacaklar .gençlere örnek oluşturacaklar ! Hadi canım sen de!

Müdür Hamza Çivi gecikmez. Tuncay Keleş soruşturmaları uzmanı Murat Demirhan tarafından sunulan rapora dayalı olarak "kınama cezası"mn verildiğini, 27.10.1997 gün ve 594 sayılı yazı ile bildirir. Soruşturmayı duyuran yazı ile cezanın verildiğinin bildirildiği yazılar arasında 18 gün ve 28 başka yazı yer almaktadır. Yani, Türk Musikisi Devlet konservatuarının Tuncay Keleş tek konusu ve sorununa dönüştürülmüş bulunmaktadır.

Bölüm Başkanının görevleri arasında, öğretim elemanlarını sürekli olarak tedirgin etmek, onlar hakkında soruşturma açmak, savunma almak ve onları görevlerini yapmaktan alıkoymak olmalı ki(!), yeni yıla yakın günlerde, Ses Eğitim Bölüm Başkanı Savaş Ekici, 19.12.1997'de Tuncay Keleş'e 687 sayılı bir yazı göndererek, sınav sonuçlarının Bölüm Başkanlığına iletilmediğini, bunun gereklerinin yedi gün içinde yerine getirilmesini ve konu ile ilgili olarak daha duyarlı davranmasını ister.

Yeni yıl armağanı gecikilmeksizin gönderilir.Bu kez imza sahibi müdür Hamza Çivi'dir. 13.01.1998 gün ve 21 sayılı yazı ile, Tuncay Keleş'e, memurlarca yapılan denetimler sırasında "ofis kapısının açık olduğu" nun saptandığını, bu konuda dikkatli olması uyarısında bulunmaktadır. Özerk ve özgür üniversitede (!) "kapıların açık olması" bile, uyarılmayı gerektiren bir eksiklik olarak nitelenebilmekte ve müdür denen adamlar bunun için yazı yazabilmektedir.

Yıl sonuna geldiğimizde, Tuncay Keleş'e yine bir yazı vardır. 23.12.1998 gün ve 662 sayılı bu yazının altında bu kez Ses Eğitimi Bölümü Başkanı olarak Muzaffer Uslu'nun imzası bulunmaktadır. Başkanlıklarınca sözlü uyarıya karşın, kılık-kıyafet yönetmeliğine uygun davranmadığını uyarısında bulunulmakta ve dikkati çekilmektedir. Dedik ya, bu eğitim kurumunun başka işi yok. Saptanan aykırılığın ne olduğu bile bildirilmemektedir. Ve bunlar da kurum yönetmekte !

Tuncay Keleş, görev yaptığı Üniversite'de Rektörlük denen bir organın varlığına inan-

miş ve güvenmiş olacak ki, kendisine Rektörlüğün 14.10.1997 gün ve 68 sayılı yazısı ile bildirilen "maaşından 1/8 oranında aylıktan kesme cezasına itiraz eder. İtirazını daha önce, yargıya yapmış, Gaziantep İdare Mahkemesi, 25.09.1997 günlü karar ile, cezayı iptal etmiştir. Bu yargı kararı ortada iken Rektörlük, cezayı yineler. Ve Tuncay Keleş de, 21.10.1997'de şu itirazı yapar : " İlgideki yazınızda, Konservatuvar Müdürü Hamza Çivi'ye saldırı ve hakaret eyleminden ötürü hakkımda başlatılan disiplin soruşturması sonucunda verilen 1/8 oranında aylıktan kesme cezasının İdare Mahkemesi'nin 25.09.1997 günlü kararı ile bozulduğu ve yeniden düzenlenen disiplin soruşturması sonucu, Disiplin Yönetmeliğinin 8 inci maddesi gereğince cezalandırıldığım belirtilmiştir. Konuyla ilgili hakkımda açılan soruşturmaya verdiğim savunmamda ve İdare Mahkemesi'ne sunduğum başvurumda da belirttiğim üzere, benim Hamza Çivi'ye karşı sözlü yada eylemli bir saldırıda bulunmam söz konusu bile değildir. Bütün olay, Hamza Çivi'nin bana karşı yaptığı saldırıdan ve benim bu durum karşısında kendimi savunmak amacı ile saldırganı ayırıcılık yapacak birileri gelene kadar sıkıca tutmamdan ibarettir. Bu nedenle Hamza Çivi'ye karşı herhangi bir saldırıda bulunduğum savı, bütünü ile uydurmadır. Bu konuda ceza alması gereken bir kişi varsa, o da Hamza Çivi'nin kendisidir. Bütün bunlara karşı hakkımda verilen cezanın da haksız bir uygulama olduğunu düşünüyorum ve tarafıma verilen cezaya itiraz hakkımı kullanıyorum..."

Rektörlüğün yanıtı gecikmez. Disiplin cezasına itirazı görüşen Üniversite Disiplin Kurulu, 16.11.1997 gün ve 5 nolu toplantısında, itirazı oy birliği ile reddetmiştir. Yargı, önceki disiplin cezasını iptal etmiş, Rektörlük yeniden aynı cezayı Tuncay Keleş için uygulamıştır.

Tuncay Keleş, 27.10.1997 gün ve 594 sayılı yazı ile kendisine bildirilen kınama cezasına da, itiraz hakkını kullanır. 30.10.1997 günlü Rektörlüğe yapılan bu itirazda şöyle denmektedir : "... Üniversitenize bağlı Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda Mayıs 1993'den beri öğretim görevlisi olarak çalışmaktayım ve yaklaşık üç yıldır okul müdürlüğü yapmakta olan Hamza Çivi ile ilgili olarak son bir yıl içerisinde, tarafınıza çeşitli kereler sözlü ve yazılı olarak yakınmalarda bulundum. Söz konusu yakınmalarda, Hamza Çivi'nin okulda estirdiği terör havasını, öğretim elemanlarına ve öğrencilere karşı uyguladığı akıl almaz, çağdışı uygulamaları gündeme getirmeye çalıştım. Ancak, yine bundan önceki yakınlalarım da belirttiğim üzere, Hamza Çivi ile ilgili herhangi bir soruşturma yapılmadığı gibi, söz konusu kişinin okulda uyguladığı politikada herhangi bir düzelme olmamış, tersine rektörlük makamından destekler aldığını ima eden tavır ve davranışlarından anladığım kadarı ile, özellikle benim üzerimdeki olumsuz tavırları daha bir yoğunluk kazanmıştır. Konunun en üzücü yanı, Hamza Çivi'nin ve çevresindeki kişile-

rin önceki yakınmalarında belirttiğim davranışlarına yönelik herhangi bir araştırma, soruşturma yapılması bir yana, ben ve benim gibi düşünen insanların bu kurumdan ilişkilerinin kesilmesi için elden gelenin yapıldığıdır. Sayın rektör, tüm yaşamım boyunca ve bu nedenle üniversitede görev yaptığım süre içerisinde, hiçbir zaman görevimi kötüye kullanmadım; hiçbir öğrencime cinsel tacizde bulunmadım; hiçbir öğrencime sözlü yada eylemlî saldırıda bulunmadım; hiç kimseye herhangi bir konuda suç atımında bulunmadım; hiç kimsenin namusuna el uzatmadım; bazı yaygın organlarında adım, hiçbir biçimde çeşitli spekülasyonlara karışmadı; hiç kimseyi öldürmekle, dövmekle yada dövdürmekle korkutmadım; hiç kimseye silah çekmedim; öğrencilerimi yada çalışma arkadaşlarımı hiçbir zaman etnik kökenlerine bağlı olarak sınıflandırmadım; laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'ne leke getirecek hiçbir davranışta bulunmadım; Atatürk devrim ve ilkelerine bağlı kaldım ve hiçbir biçimde bu ilkelerden ödün vermedim; hiç kimseye özel yaşamı ile, ilişki kurduğu çevresi ile ilgili olarak, makamımı kullanarak baskı uygulamadım; hiçbir toplantıda dinden yada siyasetten söz etmedim; yine sizin rektör seçilmenizden ardından düzenlenen hiçbir toplantıda "araştırdım, öğrendim S namus, onur faşistlerde varmış, bundan sonra ben de faşistim" demedim; tüyü bitmemiş yetim hakkı yemedim; hiç kimsenin ekmeği ile oynamayı düşünmedim; akademik kariyer, sanatta yeterlilik amacı ile çalışma yapanları yada yapmakta olanları kösteklemedim ve bu durumda olan kişilerin kurumdan kaçması için çeşitli iğrençliklere baş vurmadım; Gaziantep ve çevresinde, okula öğrenci alırken rüşvet aldığım konusunda hiçbir söylenti duymadım; okulda herhangi bir makam sahibi olayım yada sözleşme zamanı düzenlenecek puanlamada 3-5 puan daha fazla alayım diye, bütün bu olaylara hiçbir zaman göz yummadım; 5 yıllık sanat eğitimi veren bir okul mezunu olarak üç yıllık eğitim almış bir beden eğitimciye 3-5 kuruşluk çıkar uğruna tapmadım. Çünkü, ailemden ve yetiştiğim çevreden aldığım terbiye, namus ve onur anlayışı, çalıştığım kurumda da görev anlayışımın bu biçimde olması yolunda beni zorlamaktadır. Bu görev anlayışına karşın, bu ve bundan önceki yakınmalarında da belirttiğim üzere, okuldaki mevzuat tanımaz keyfi yönetim, tavır ve davranışlarından hiçbir biçimde ödün vermeden, hatta eskisinden daha büyük bir azimle, ben ve benim gibi düşünenlerin üzerindeki yıpratma politikasını sürdürmektedir. Benim hakkımda açılan ve hiçbir mantık temeline dayanmayan kasıtlı soruşturmalar, bu düşüncemi kanıtıyor sanıyorum. Hele bu soruşturmaların, özellikle, 25.06.1996 tarihinde okul müdürü Hamza Çivi'nin saldırısına uğramamın ardından başlaması ve sözleşme öneri zamanlarında yoğunlaşması, bu düşüncemi daha da güçlendiriyor. Kaldı ki, soruşturmaların hiçbirini bilim ve eğitim üzerine değil, hemen tümü çalışma saatlerine uyup uymama gibi, üniversite için göreceli kavramlar üzerine açılmaktadır. Göreceli diyo-

rum, çünkü; mesaide olduğumu yada mesaiye geç geldiğimi, hiç gelmediğimi kanıtlayacak herhangi bir günlük imza föyü yok. Be boşluktan yararlanan yönetici kadro da, canları istediğinde hakkımda her türlü suçlamayı yapabilmektedirler. Bu durumda çalışma saatleri içinde birimin herhangi bir yerine (kütüphane, kreş) gitmiş olsam bile, çalışma yerini terk ettiğim yada işe geç geldiğim gibi savlarla hakkımda tutanak tutuluyor. Çünkü, çalışma saatlerine uyup uymama konusu dışında bana karşı yöneltebilecekleri başka bir suçlama bulamıyorlar. Oysa, bana karşı yapılan yanlı ve kasıtlı tüm bu uygulamaların yarasıra, okuldaki öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu, bırakın çalışma saatlerine uymayı, derslere girme konusunda bile, son derece vurdumduymaz/ ilgisiz bir tavır içindeler. Tüm eğitim-öğretim yılı boyunca "şurada şu gösteri, burada bu gösteri var" denerek, dersler sürekli olarak iptal ediliyor, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının sağlıklı eğitim yapmaları engelleniyor. Ancak, nedense bunların peşine gitmek kimsenin aklına gelmiyor. Çünkü, konservatuvar, anladığım kadarı ile bir bilim ve eğitim yuvası olarak değil, üniversitenin düzenlediği çeşitli eğlence ve kutlamalarda izleyenleri eğlendirmek, görsel güzellik sunmak amacı ile kurulmuş bir yan kuruluş olarak değerlendiriliyor. Bu nedenle de bunların karşısında olan, eğitim ve öğretimin birinci amaç olduğunu savunan ve bu yolda çaba harcayan kişiler de saf dışı bırakılmak için her türlü kaba ve çağdışı işlemlerle karşı karşıya kalıyor. 09.10.1997 gün ve 564 sayı ile tarafıma yapılan bildirimde, 02-03 tarihlerinde işe geç geldiğim ve bu nedenle müdürlük tarafından hakkımda soruşturma başlatıldığı belirtilmiş ve konu ile ilgili savunmam istenmiştir. İlgili suçlamaya verdiğim savunmamda, çalışma saatlerinde kurum içerisinde olduğumu belirtmemeye karşın, 27.10.1997 gün ve 594 sayı ile tarafıma yapılan bildirimde "kınama" cezası ile cezalandırıldığım belirtilmiştir. Bundan önceki soruşturmalarda da olduğu gibi, bu soruşturmada da kasıt olduğuna inanıyorum. Bu nedenle, açılan soruşturmaya ve verilen cezaya itiraz ediyorum. .."

Üniversitede oluşturulmuş bir suç örgütü olmasa, yukarıya aynımı aldığımız bu başvuru üzerine, hiç olmazsa ciddi bir araştırma yapmaz mısınız? İleri sürülen, oldukça ağır ve yüz kızartıcı eylem ve uygulamalar hakkında inceleme yapmaz mısınız? Hayır, suç örgütlü olarak işlendiğinden, Rektörlük yanıtı hemen gönderir. 28.11.1997 gün ve 7706 sayılı yazı ile, kınama cezasına yapılan itirazın reddinin uygun görülmüş olduğu bildirilecektir.

Tuncay Keleş, Konservatuvar müdürü Hamza Çivi'yi öldürmezden tam beş ay önce, 24.12.1998'de Rektörlüğe başvuruda bulunarak, şunları dile getirir: "...Makamınıza sunduğum ilgideki dilekçelerim ve savunma yazımda(15.07.1996, 11.12.1996, 30.10.1997 ve 01.07.1996), çalıştığım kurumda karşı karşıya geldiğim haksız, ka-

sıtlı uygulamaları ve çalışma koşullarım, okul müdürü Hamza Çivi'nin bana ve öteki bazı kurum çalışanlarına karşı uyguladığı baskı, eylemli saldırı ve silah göstererek yaptığı korkutmaları size aktarmaya çalışmışım. Bu yazıları yazarken de amacım, belirttiğim konular doğrultusunda gerekli görülen soruşturmanın yapılması, bu kurumdaki bazı yasadışı gelişmeler ve haksız uygulamaların üzerine gidilmesi içindi. Ancak, bu mevzuat tanımaz yönetim ile ilgili size sunduğum yazılarıma, bugüne kadar hiçbir yanıt alamadığım gibi, bana yönelik uygulanan yıpratıcı uygulamalar, olumlu yönde önemli bir değişime uğramamış, üstüne üstlük bazı konularda dallarda artmıştır. Nitekim okul müdürü Hamza Çivi, karşılaştığımız her ortamda, eğer çevresinde birileri yoksa yanımdan geçerken fısıltı biçiminde, namus kavramı ile hiçbir biçimde bağdaşmayan çeşitli küfürler ederek, beni taciz etmektedir. Doğallıkla üniversite gibi bir bilim yuvasında çalışan aklı başında bir insan olarak, bunlara kendisinin hemen her olanakta yaptığı gibi, küfürle yada kaba güçle karşılık vermeyi hiçbir zaman düşünmediğim gibi, bütün bunları hemen her zaman Rektörlük Makamına yazılı olarak bildirmenin en doğrusu olduğunu düşündüm. Ne var ki bu tutumumum da yanlış olduğunu çok geçmeden anlamış bulunmaktayım. Çünkü, 14.12.1998 - Pazartesi günü bölüm başkanlığına verdiğim bir dilekçenin tarafıma geri verilmesi üzerine , bölüm başkanının odasına gittiğimde karşılaştığım durum bunu açıklamaktadır. Bu sırada orada bulunan ve zamanında makamınıza yazdığım yazıların içeriği ile ilgili bana sorular sormaya başlayan okul müdürü Hamza Çivi, bu tür sorulara böyle bir ortamda yanıt vermek istemediğimi söylediğimde ise, bu tür savların (daha önceleri bana yaptığı eylemli saldırıları çağrıştıran) bir tokatla geçiştirilemeyeceğini, bu işin kılıçla, ölümle çözüleceğini söylemesi, durumu açıklığa kavuşturmaktadır. Bu gibi korkutmalardan ilgideki dilekçelerim ve savunma yazımda da söz etmiş olmama karşın, Rektörlük makamının bu yazılarıma kayıtsız kalması bir yana, tüm resmi yazışmalarımda ileri sürdüğüm savları ilgili kişiye herhangi bir biçimde duyurması da, can güvenliğimin Rektörlük makamı tarafından da, kasıtlı olarak, tehlikeye atıldığım düşündürmektedir. Bütün bunların sonucu, gelecekte başıma gelebilecek olası bir kötü durumun en büyük sorumlusu, çeşitli tehditler aldığımı ve eylemli saldırıya uğradığımı bildirdiğim resmi yazılarımda içeriklerini, yine tehdit aldığım ve eylemli saldırısına uğradığım kişiye olduğu gibi yansıtan şu anki üniversite yönetimidir. Bugüne kadar yaşadığım sorunların yakın bir geçmişe kadar, yalnızca konservatuvardan ve buranın mevzuat tanımaz yöneticilerinden kaynaklandığını düşünmekteyken, ne yazık ki şu an asıl kaynağın üniversite yönetiminde olduğu sonucuna vardım. Oysa, hemen tüm resmi yazışmalarında, "laik, Atatürkçü ve demokratik TC'nin yılmaz savunucusu" olduğunu vurgulayan, vatani görevini en iyi biçimde yapmış ve yurt ve ulusa borcunu her zaman, zamanında ve en etkin bi-

çimde ödemeye çalışan; üniversitede görev aldığı süre içerisinde yasaya aykırı hiçbir eylemde bulunmamış, görevini hiçbir zaman kötüye kullanmamış, mesleğini en iyi biçimde yapmaya çalışan bir kişi olmama karşın, üniversite yönetiminin de, konservatuvar yöneticileri ile bir çeşit işbirliği içerisinde girerek, benim üzerime her konuda olumsuz ve yıkıcı yaklaşımını açıklayacak bir şey göremiyorum. Her konuda diyorum, çünkü, okul müdürü Hamza Çivi ve bölüm başkanı Muzaffer Uslu'nun sözlü bildirimlerinden anladığım kadarı ile, sözleşme puanım 42'ye düşürülmüştür. Bu durum ekmeğimle oynandığını gösterir. Yine rektörlük makamına yazdığım dilekçelerin içeriklerinin, beni her olanakta tehdit eden ve eylemli saldırıda bulunan kişiye iletilmesi de can güvenliğimi ortadan kaldırmaktadır. Bu da yaşamımla oynandığını gösterir. Bütün bunlar da, görev yaptığım kurumdaki başarımın ve üretkenliğimin olumsuz yönde etkilenmesini, ve özellikle sanat adına çalışan bir kişi olarak, böyle bir ortamda sanatsal etkinliklerde bulunmamın olanaksız olmasını gündeme getirmektedir. Görevinde başarılı ve üretken bir öğretim görevlisi olarak, varlığımı koruyabilmem için üniversite yönetiminin ve konservatuvar yöneticilerinin bana karşı uyguladığı bu yıpratıcı ve baskıcı tutumun düzeltilmesi konusunda gereğini..."

1999 yılının 24 Mayıs'ında katil olacak Tuncay Keleş, kendisine yönelik saldırı ve hukuksuzluğu yalnızca Rektörlüğe taşımakla yetinmez. Tuncay Keleş'e göre, YÖK denen ve üniversitelerin üzerinde bir üst kuruluş vardır ve bu üst kuruluş, kurumların gelişmesini ve kurumlar içinde huzurlu bir çalışma ortamının yaratılması ile görevlidir. Belki, rektörlükten bulamadığı sığmağı, YÖK'de bulurum diye oraya da başvurur.

Tuncay Keleş, dosyada var olan belgelere göre, YÖK Başkanlığına iki başvuruda bulunur. Bunlardan ilki, Rektörlüğe yaptığı 15.07.1996 ve 11.12.1996 günlü yazışmalara gönderme yaparak yaptığı, 1.11.1997 günlü başvurudur. Burada Tuncay Keleş, Gaziantep Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında yaşadıklarını anlatmaktadır. Çalıştığı kurumda umduğu sanat, bilim ve eğitim anlayışını bulamadığını; konservatuvara bir beden eğitimi bölümü mezununun müdür olarak atanmasından sonra, okulun akademik bir birim olmaktan çıktığını; okul müdürünün öğrencileri " Kürt, Türk, Alevi, Sünni, sağcı, solcu vb" olarak sınıflandırdığını; öğretim elemanları ile öğrencilere karşı kaba güç kullandığını; bunlara karşı çıkanlar ve kendisinin kaba güce ve hukuk dışı soruşturmalara uğratıldığını; derslerine ve sınavlarına karışılarak öğrenciler önünde küçük düşürüldüğünü; ağza alınmayacak çirkinlikte dedikodular üretildiğini; müdürlük makam odasında silah çekilerek korkutulduğunu, sözlü ve eylemli saldırılara uğradığını; bunların Rektörlüğe yansıtılmasına karşın, gereken önlemlerin alınmadığını, tam tersine bu tutumun müdür Hamza Çivi'yi daha da kışkırttığını ve saldırgan kıldığını; müdürün bu tutumunun öğrenciler arasında bölünmelere ve kamplaşmalara neden olduğunu

nu, yaralamaya varan olayların ortaya çıktığını; rektöre yaptığı aktanmların ise, rektör tarafından korkutma ile karşılandığını; hakkında çeşitli soruşturmalar açıldığını; sözleşme puanının düşürüldüğünü belirterek, yardım ve gereğini diler ve bunlarla ilgili belgeler sunar. YÖK suskundur. YÖK Başkanlığına düşen görev, bu başvuruyu, hakkında soruşturma istenilenlere bildirmektir. Kurumlardaki olumsuzluğu, tehlikeli tirmanışları önlemekle görevli olan YÖK, bunları daha da kızıştırarak ve tirmandıracak bir yöntem uygular.

Tuncay Keleş'in ikinci başvurusu, cinayetten üç ay öncesine, 22.Mart 1999'a rastlamaktadır. Keleş, 11.11.1997 günlü başvurusuna gönderme yapar ve YÖK başkanlığına yaptığı başvurusundan sonra, olumsuzlukların daha da arttığını belirtir. Keleş, bu kez de kendisinin özlük hakları ile uğraşıldığını, puanının, gereksiz ve gizlenerek düşürüldüğünü, nedenlerini öğrenme girişimlerine olumlu yanıt alamadığını, böylece açlığa ve meslekten ayrılmaya zorlandığını; bilimsel çalışmalarının ve yayın yapmasının engellendiğini; yaptığı suç duyurularının suçu işleyenlere bildirilerek can güvenliğinin ortadan kaldırıldığını; Prof.İmam Hüseyin Filiz'in rektör olmasından sonra gerici çalışmaların hız kazandığını, bir öğretim görevlisinin derslerinde Emine Şenlikoğlu'nun kitaplarını okuttuğunu rektöre bildirmiş olmasına karşın, anılan kişinin ödüllendirilerek, bölüm başkanı kılındığını; kadronun tümü ile aşırı sağ görüşlü ve gerici çalışmaları ile tanınan kişilerden oluşturulduğunu; rektör Hüseyin Filiz'in gerici kadrolaşmayı önemli görev olarak bildiğini; Rökter olarak atanmasından sonra, çok sayıda ilerici, aydınlıkçı öğretim elemanlarının ya görevlerinden ayrılmak yada başka kurumlara gitmek zorunda kaldıklarını; bu yöntemle boşaltılan kadrolara gericilerin alındığını, bunlara yönetsel görevler verildiğini; İmam Hüseyin Filiz'in rektör olarak atanmasından hemen sonra her birimde bir mescidin açıldığını; aynı dersi alan öğrencilerin haremlik-selamlık biçiminde ayrıldığını; memurların, özellikle Cuma günleri terlik ve takunyaları ile okul koridorlarında abdest almak gerekçesi ile rahatça gezip tozduklarını; kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı olarak türbanlı ve sakallı öğrencilerin derslere alındığını ve bunlara yardım edildiğini; Atatürkçülük ve laikliğin suç sayıldığını belirterek, gereğinin yapılmasını ister.

YÖK, kendisine belge ve kanıtların eklenerek yapılan bu başvuruları görmezden gelir. Haklarında suç duyurusunda bulunanlara, bunları iletir. Böylece, Tuncay Keleş gibilerinin canına ot tıkanması için, gereğinin yapılmasına göz yumulur. Ve, YÖK'na yapılan bu başvurunun üzerinden üç ay geçerken,24 Mayıs 1999'da, bir silah patlar ve müdür Hamza Çivi ölür, Tuncay Keleş ise, katil olur. .

Bunlar, Gaziantep 1. Ağır Ceza Mahkemesinde E :1999/175, K: 2000/141 sayılı dosyada yer almaktadır. Şimdi, ölen ve öldürülenin asıl sorumlusu olarak kimi görmektesi-

niz. Bize göre bu cinayetin iki sorumlusu bulunmaktadır. Bunlardan ilki Rektörlük ve ikincisi de YÖK'dur. Cinayetin üzerinden yaklaşık üç yıl geçmiş bulunmakta. Yetim ve babasız kalan çocuklar ve eşsiz kalan eşler, bize göre, Rektör ve YÖK'nun yakasını tutmalı. Ve acaba diye sorasımız gelmekte, bu iki makamı işgal edenler, bu çocuklar ve eşler nedeni ile vicdan azabı duyuyorlar mı? Bizim umudumuz yok. Eğer, birazcık vicdan duygusu olsa idi, olaylar bu denli tırmanmaz ve sonuçta bir tabanca patlamazdı. Bu işleyiş ve sistem sürdükçe, korkumuz daha çok bıçakların çekileceği, tabancaların patlayacağıdır.

V. KORKU SALMAYA YÖNELİK DAVALAR :

TÜMÖD Başkanlığı .kendisine aktarılan çoğu olaylarda olduğu gibi, bu yolsuzluk ve yasadışılıkları, gereğinin yapılması amacıyla dönük olarak Cumhurbaşkanlığına, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine ve YÖK Başkanlığı ile ilgili yükseköğretim birimi yöneticilerine iletmekte ve gereğini istemektedir. İşleyiş böyle bir seyir izlerken, DSP-MHP-ANAP ortak hükümeti döneminde, özellikle de kendisini Cumhurbaşkanı karşısında yan olarak görmeye başlayan YÖK Başkanı, Hükümetin bir kanadı ile iletişimini kurmayı umduğu rektörler hakkında yapılan suç duyurularını görmezlikten gelmeye, bunlar hakkında herhangi bir işlem yapmamaya, tam tersine, suç duyurusu yapanlar hakkında soruşturma açmaya yada dava açmaya yöneltme uğraşısı içine girmiştir. Bunlardan birisi de, Ankara 32. Asliye Hukuk Mahkemesinde görülen davadır.

TÜMÖD Başkanlığı.YÖK Başkanlığına 29.03.2001 gün ve 2001/42 sayılı bir yazı gönderir. Yazıda, YÖK'nun kimi çifte standart taşıyan uygulamalarından yakınılmakta ve kimi duyurular konusunda soruşturma istenilmektedir. Başvurunun tümünü, bir dönemi ve üniversitelerimize egemen olan kafa yapısını ortaya koyan özelliği nedeni ile,buraya almakta yarar bulunmaktadır.

"YÖK Başkanlığına

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, 2547 Sayılı Yasanın 4 ve 5 inci maddelerinde ayrıntılı olarak sıralanmaktadır. Yükseköğretim kurumlarımızın, üniversitelerimizin görevlerinin genel çerçevesi de, Anayasanın 130 uncu maddesinde" çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, ulusun ve ülkenin gereksinimlerine uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek..." biçiminde çizilmektedir.

Bütün bunlara karşın, yükseköğretim kurumlarımızın önemli bölümünün gerici,

şoven, çağdışı ve ilkel kadrolar eli ile, Anayasada tanımını bulan demokratik, laik Cumhuriyet ilkeleri ile, Devrim Yasaları karşısı bir konum ve işleyişte bulunduğu, hemen herkesin ve bu arada Başkanlığınızın bildiği sınırlarımızdandır. Hatta çoğu yükseköğretim kurumlarımızın, demokratik, laik Cumhuriyet düşmanlarının üssü ve sığınağı olduğu, demokratik, laik Cumhuriyeti yıkmak amacına dönük kadro yetiştirmeyi amaç kıldığını, devletin belgelikleri Başkanlığınızın tozlu rafları arasındaki dosyaları ortaya koymaktadır. YÖK sistemi ile, bizzat YÖK tarafından yaratılan bu canavara karşı, şimdiler verilen ve ancak yetersiz olduğu düşüncesindeki savaşımlarınızı destekliyoruz.

Bu çerçevede Fatih Üniversitesi hakkında almış olduğunuz kararı onaylar ve doğru bulurken, Fatih Üniversitesi yanısıra, başta Bilkent Üniversitesi olmak üzere, vakıf ve devlet üniversitelerinin çoğunda, laiklik karşıtlığının hoşgörü gördüğünü, kılık ve kıyafet konusundaki Anayasa ve yasa kurallarının, yüksek yargı organı kararları ile, bizzat Başkanlığınızın genelge, karar ve uyarılarının görmezlikten geldiği, çoğu üniversite yerleşkesi ve üniversite lojmanlarının, üniversite yurtlarının "Taliban Örgütü" nü çağrıştırır görüntüler sergilediğini, kara çarşaf, tesettür, takke, sarıkların, Laik Cumhuriyete meydan okurcasına, dalgalanmakta olduğunu, öğrencilerin haremlik-selamlık ayırımına tabi tutulduğunu, bilmenize karşın, size duyurmayı yine de görev bilmekteyiz. Fazla uzağa gitmeye gerek yok, çıkın bakın Ankara'daki üniversitelere, yanı başınızdaki Bilkent Üniversitesine. Türbana^arığa ve çarşafa gönül vermiş ve teslim olmuş kadroların bulunduğu üniversitelerde, yerleşkelerde rejim karşıtlığı tüm hızı ile varlığını korumakta ve geleceğimizi karartacak kadrolar yetiştirilmektedir. Sayın Cumhurbaşkanının, kendisini ziyaret eden "türban özgürlüğü"nü(!) sağlama komisyonu üyelerine verdiği ders sırasında dile getirdiği "çifte standardın" önlenmesi göreviniz değil mi?

Yine Dumlupınar Üniversitesi Bilecik İİBF Dekanı hakkında, "mabuzsuz para topladığı", "öğrenci not çizelgelerinde tahrifat yaptığı", "hizmet aracını özel işlerinde kullandığı", "Kılık Kıyafet Yönetmeliğini uygulamadığı" gerekçesi ile açılan soruşturma, Üniversitelerimizdeki yaygın uygulamanın somut örneğini oluşturmaktadır. Sahi YÖK değil mi, şimdiler, hakkında yolsuzluk ve rejim karşıtlığı nedeni ile soruşturma açtığınız bu dekan, önce Zonguldak Çaycuma İİBF Dekanlığına atayan, sonra buradan Bilecik'e dekan yapan ?

Anılan kimseyi size öneren Karaelmas ve Dumlupınar Üniversitesi rektörlerinin hiç mi kusuru ve suçu yok ? Bu dekandan yola çıkarak, anılan rektörler tarafından önerilen ve atadığınız öteki dekanları neden inceleme konusu yapmıyorsunuz? Benzerlerini, benzer yolsuzluk ve usulsüzlükleri, yine çok yakınınızdaki yük-

seköğretim kurumlarında gözleyebilir, kanıtlayabilirsiniz. Örnek istiyor iseniz, Gazi Üniversitesi'nden, bize aktarılanlarla somutlaştırarm :

- Onca binek otomobili ve jeepin varlığına karşın, Rektör Rıza Ayhan'ın göreve başlaması sonrasında alındığı ve kullanılan "son model" görkemli Mercedes makam aracının kaynağı nedir ? Bu savurganlık nasıl açıklanabilir ? Mercedes neden ve nasıl alınmıştır ?

- GÜ'nin hemen tüm fakülte ve yüksekokullarında, öteki yükseköğretim kurumlarında olduğu gibi, belgesiz ve Yardım Toplama Yasasına aykırı olarak, öğrencilerden zorla, makbuzsuz otopark ücreti toplanmakta, öğrenci belgeleri satılmaktadır. Öğrenci sömürsüne dayanan bu kaynaklar üzerinde bir denetim olmadığından yolsuzluk ve usulsüzlüğe açıktır.

- GÜ İİBF Dekanı da, tıpkı rektörü gibi, makam aracı bulunmasına karşın, son model Opel marka binek otosu alıp, resmi plaka takılmaksızın (kullanılan plaka 06 KIU 11), bunu ikinci makam aracı olarak kullanmaktadır. Bunun da kaynağı araştırılmalıdır.

- Önce Çorum İİBF Dekanlığına onay verdiğiniz, sonra da GÜ İİBF Dekanlığına atadığınız ProfJDr. Burhan Aykaç'm, İslam Toplumu Milli Görüş'ün(İGMG), Braunschweig kentindeki Eğitim kültür Merkezi Müdürlüğünü, Türkçe ve Kur'an-ıkerim öğretmenliğini yapan, Muhittin AYKAÇ'ın oğlu olduğu bize iletilmiş bulunmaktadır (Bkz.Cumhuriyet Gazetesi, 3.. 2000 günlü 27360 sayılı nüshası, s.1 ca 8). Şeriatçı islamcı bir örgütün yöneticiliğini ve öğreticiliğini yapan birinin oğlu olduğu bildirilen dekandan demokratik, laik Cumhuriyet ilkelerine bağlılığı, 2547 Sayılı Yasanın 4 ve S inci maddelerine saygıyı, Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uymasını nasıl beklersiniz ? Çorum İİBF'ndeki dekanlığı sırasında, duyarlılık gösterdiğiniz konulardaki tavır ve uygulamalarım bilmiyor musunuz? Hadi bunları bilmiyorsanız, GÜ Öğretim Üyeleri Derneği ile G A Rektörü arasında gerçekleştirilen ve tutanağa dökülen ve YÖK Başkanlığına da gönderilen 9.0cak. 2001 günlü belgede yer alan, ProfJBurhan Aykaç'm, dekanlığa vekalet ederken, ilk yaptığı işin "fakülteye türban ile girilmesinin yasak ve disiplin işlemi gerektirir" olduğuna ilişkin duyuruyu kaldırması üzerine neden harekete geçmediniz ?

- Denetiminiz ve gözetiminiz altındaki yükseköğretim kurumlarında, ders saatleri sırasında ezan okumalarının, Cuma vaazlarının ses aracı yükseltilmiş olarak yayınlandığını, bunun genel bir uygulamaya dönüştüğünü bilmiyor musunuz?

Bütün bunlar yaşadıklarımız, çoğu YÖK'nun katkısı ve suç ortaklığı ile yaratıl-

mış olan uygulamalardır. İçtenlikli, varlık nedeniniz olan 2547 Sayılı Yasadaki amaç ve ilkelere saygılı iseniz, çoğu sizin bilginiz içinde bulunan, Başkanlığınıza yazılı olarak iletilmiş bulunan bu türden rejim ve yasa dışılıkların üzerine yöneliniz. Yoksa, cımbızla seçen gibi, siyasal konjonktüre uygun olarak ortaya koyduğunuz örneklemeler ile fazla kimseyi inandıramaz, ülkemizin geleceğinin karartılmasına katkınızı azaltamazsınız.

Yaptığımız ve yapmakta olduğumuz duyumların ciddi olarak inceleme konusu kılınmasını ve sonuçtan Dernek Başkanlığımıza bilgi verilmesini rica ederiz."

YÖK Baaşkanlığı, bu suç duyurumuz konusunda bir işlem yapmaz. İstemiş olmamıza karşın, dilekçemize yanıt da vermez. Yanıtını, dolaylı biçimde öğreniriz. Suç duyurusunu, varlığını ve başkanlığını, ilişkisini sıcak tutmaya bağladığı rektörlerden, yalnızca Gazi Üniversite Rektörüne iletir ve tüzel kişilik adına yazıyı imzalayan hakkında kendisi disiplin soruşturması açar. Gazi Üniversitesi Rektörü Prof .Dr. Rıza Ayhan ise, konuyu adli yargıya taşır.

Rektör Ayhan, 15.06.2001 günlü dava dilekçesinde, 29.03.2001 tarihinde yapılan basın açıklamasında, kendisinin kişilik haklarına ağır ve haksız saldırıda bulunulmasını gerekçe göstererek, 25 Milyar liralık tinsel ödense isteminde bulunur. Davacı rektör, dava dilekçesinde, hem YÖK Başkanlığına şikayet dilekçesi verildiğini ve aynı dilekçenin basm açıklaması altında basın kuruluşlarına gönderildiğini ileri sürmekte ve 25 milyarlık ödense istediği ve kişilik haklarına ağır ve haksız saldırı tanımı içine soktuğu savları ise şöyledir;

- Mercedes makam aracının kaynağının ne olduğunu sormak ve bunu savurganlık olarak nitelenmesi;
- Denetim olmadığından öğrenci sömürüsüne dayanan kaynakların yolsuzluk ve usulsüzlüğe açık olması savı;
- GÜ İİBF dekanı hakkında yapılan duyumların, soruşturulması istemi ile YÖK Başkanlığına iletilmesi.

İşin ilginç yanı, anılan rektörün, hukukçu olarak tanınması ve bir süre de Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyeliği yapmasıdır. Kişilik haklarına ağır ve haksız saldırı olarak nitelenenlere bakıp da, ülkenin hukuk açısından, hukuk adamı açısından ne denli yoksullaştığı görüşüne varmamak olası mı? Hele hele, bay rektörün başkası için iletilen kimi duyumları, kendisinin kişilik haklarına ağır saldırı olarak nitelenmesine ne demeli ? Burada tarihsel bir belgeye de yer vermek, bu kanımızı güçlendirecektir. Merkez Bankası eski başkan yardımcılarında Kadir Günay .Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı-

na, 1 Mayıs 1998 tarihli bir dilekçe verir. Bu dilekçede rektör Ayhan'dan şu biçimde söz edilmektedir : " ...Yani benim halen neden aldığımı ispat zorunda olduğum makinaları, suç duyurusunda bulunan veya taraflı Teftiş Raporu düzenleyen veya 1995 yılında Genel Kurul İbra Kararları'nı geriye doğru 5 yıl iptal eden Olağanüstü Genel Kurul Daveti yapan kişilerin, çoğunlukta olduğu bir yönetim, aynı firmadan aynı fiyatla satın almıştır. Daha da önemlisi, aynı işlem ile ilgili olarak eski Genel Kurul İbraları iptal edilmiş iken ve bu iptal kararının TTK'nun 380 inci maddesine uygun olduğu yönünde Bilirkişi olarak rapor düzenleyen, hemen akabinde TC MB Baanka Meclisi Üyeliğine getirilen Ticaret Hukuku Profesörü Rıza Ayhan'ın da dahil olduğu Banka Meclisi, Murakıplar ve Yönetim Komitesi, bu kez aynı işlemi yapan yönetimin ve Banka Meclisi'nin ibrasını nasıl talep edebilmiş, Murakıplar bilançoları nasıl tasdik etmiş veya Sayın başbakanlık bu işlemleri nasıl ibra etmiştir..." Görüldüğü gibi, Kadir Günay'm yazdıkları, Rektör Ayhan'ın sipariş üzerine rapor yazdığını ve siparişin gereğini yerine getirince de ödüllendirildiğini çağrıştırmaktadır. Bu da, ikisi de özerk olması gereken kurumların yönetim kadrolarının ne denli politik etkilemelere ve çıkarlara açık olduğunu göstermemekte midir ?

Dava Dilekçesine TÛMÖD olarak verilen yanıt ise şöyledir:

" 1. Dava dilekçesi eksiklik taşımaktadır. Yüce Mahkemenize sunulan dava dilekçesinde, yasal kanıtlar olarak "ilişik belgeler, bilirkişi incelemesi ve öteki kanıtlar" dan söz edilirken, bize iletilen dava dilekçesi ve dosyada bunlar bulunmamaktadır. Öncelikle davacının, davasına temel oluşturan belgeleri, basın açıklamasını vbJerini sunma yükümlülüğünün bulunduğu kanısındayız. Suçlanma nedenimizin kanıtları ortaya konulmadan açılan böyle bir davada savunmamızı yapmamız, gerçek dışılıkları ortaya koymamız olanaksızdır. Bu nedenle, öncelikle, davanın bu eksiklikler nedeni ile, açılmamış kabul edilmesini yada davacıdan bu eksikliklerin giderilmesine ve dosyaya kanıtlarının konulmasına karar verilmesini dilemekteyiz. Bununla birlikte, aşağıdaki noktaları bilgilerine ve değerlendirmelerinize sunmayı da görev olarak almaktayız.

2. Davacı, tazminat istemine gerekçe olarak, YAPILAN BİR AÇIKLAMAYI ileri sürmektedir. Oysa ki, böyle bir savın gerçeklik taşımadığı, davacının kendi dava dilekçesinin değişik yerlerinde bile dile getirilmektedir. Dava konusu başlıklı paragrafında, Derneğimiz tarafından Rektör Rıza Ayhan hakkında bir açıklama yapılarak, hakkında ağır ve haksız saldırıda bulunduğumuz ileri sürülmektedir. Buna karşın ise, Olaylar başlıklı bölümün 2 numaralı paragrafında, YÖK Başkanlığına bir "şikayet dilekçesi" verdiğimizizi, ve aynı dilekçeyi "basın açıklaması" adı altında basın kuruluşlarına gönderdiğimizizi ileri sürmektedir. Böyle bir savda bu-

lunan davacının, hiç olmazsa, davasına gerekçe gösterdiği "basın açıklamasını" kanıt olarak, Sayın Mahkemenize sunması gerekirdi. Kendisi bir hukukçu olan davacı, bu temel gereği bile yerine getirmeksizin, sanal bir basın açıklamasını gerekçe göstererek, bize göre, üniversitelerdeki yanlış ve yasadışı uygulamalar konusunda duyarlılık göstererek, bunu yetkili makamlara taşımamızın önüne geçmek ve bu arada, olanak verilirse, "haksız servet edinme" çabası içine düşmüştür. Bunun yüce Mahkemeniz tarafından onay görmeyeceği inancı ve güveni içindeyiz.

3. Davacı, önce, dava konusunda kesin ve açık bir karara varmalıdır. Dava konusu kılmak istediği "basın açıklaması mı", yoksa, dava dilekçesinin "Olaylar" başlıklı bölümünün 2 nci paragrafında alıntılıdığı ve Başkanlığımız tarafından YÖK Başkanlığına, YOK'nun kimi uygulamalarını eleştiren ve kimi olaylar konusunda inceleme yapılmasını isteyen "başvurumuz mu?" Davacı, dava konusu olarak "basın açıklamasını" gösterirken, dava konusu kılmak istediği bu basm açıklamasını kanıt olarak sunma yerine, Dernek olarak YÖK başkanlığına yaptığımız ve çifte standartlık olarak nitelediğimiz kimi karar ve uygulamalarım eleştirirken, öte yandan kimi duyum ve olayların incelenmesini ve sonucundan Başkanlığımıza bilgi verilmesini isteyen başvurumuzu suç belgesi olarak sunmaktadır. Dünyanın neresinde yetkili ve sorumlu makamlardan, kimi konular hakkında inceleme yapılmasını istemek, suç olarak tanımlanabilir?

4 Davacı, 04.09.2001 günlü olup, bir gün önceki tarihle işlem gören ve bildirim konusu kılman yanıtında, dava dilekçesinde yer alan ve davanın temelini oluşturan "basın açıklaması" savından vazgeçmekte, bu nedenle de dava konusu ortadan kalkmaktadır. Davacı, YÖK'na yapılan ve kimi konuların ve savların incelenmesini isteyen başvurumuzu, basm açıklaması yerine ikame etmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, davacının, öncelikle, dava konusunda netleşmesi gerekmektedir.

1. Davacının adı ve eylemi, davaya gerekçe yapmak istediği ve YÖK başkanlığına sunduğumuz 29.03.2001 günlü başvurumuzda tek bir paragrafta yer almaktadır. Bu ise, Sayın rektörün, onca makam ve binek otomobili varken, halen kendileri tarafından makam aracı olarak kullanılan ve 004 plaka taşıyan aracın kaynağının nereden sağlandığının araştırılması isteminde geçmektedir. Derneğimiz, kaynak yetersizliğini şiddetle yaşayan ülkemiz ve kurumlarımızda savurganlık yapılmasına, görkemli bir tüketimcilik sergilenmesine karşıdır. YÖK'ndan Mercedes marka aracın neden ve nasıl alındığının araştırılması istenmektedir. Böyle bir sorunun sorulmasının, bunun araştırılmasının istenmesinin, Saym davacıyı küçük düşürücü ve O'na hakaret etmeyi amaçlayan oldu-

ğunu ileri sürmek için, çok ama çok zorlanmanız gerekmektedir. Sayın davacı yanıtında, "Mercedes makam aracının bütünüyle yasal yollardan alındığını" ileri sürmektedir. Biz, Dernek olarak, bu arabanın kaynağının incelenmesini YÖK'ndan istedik. Plakasını verdiğimiz araç için sorduğumuz sorunun, kanıtının olmadığını, sanal olduğunu ileri sürmektedir. Sayın Davacıdan biz, aracılığımız ile, makam aracının sağlandığı "yasal yolların" neler olduğunu açıklamasını beklemekteyiz. Örneğin, bu yasal yollar içinde bütçe ödeneği var mı? Makam aracının sağlanması sırasındaki Bütçe kalemleri arasında makam aracı alınmasta ilişkin bir izin bulunmakta mıdır? Araç alımında alınması zorunluluk taşıyan Başbakanlık izni var mıdır? Bizi kanıtsız olmakla suçlayan davacı, bizden duruşma salonuna, kendilerinin de kullanıldığını kabul ettikleri Mercedes makam aracını, kanıt olarak getirmemizi istiyorsa, bunu yapabileceğine olanağımız bulunmamaktadır.

2. Davacının adı, makam aracı dışında ve incelenmesini istediğimiz öteki noktalarda yer almamaktadır. Biz, davacının "yasal olmayan yollarla ve makbuzsuz para topladığını", "laik Cumhuriyet düşmanlarını koruduğunu" ileri sürmedik ki, bunlarla ilgili kanıt sunalım. Biz, rektör Ayhan'dan yakınıcı değiliz. YÖK'ndan, gereken duyarlılığı göstermediği, çifte standart uyguladığı nedenleri ile yakınmaktayız. Biz, kimi yükseköğretim kurumlarında göz yumulan, desteklenen ve herkesçe bilinen sırları, iki yüzlülüğü dile getirdik. Laik Cumhuriyet düşmanlarının eğitim kurumlarımız ile yükseköğretim kurumlarımız üs olarak kullandıkları bilinen sırlarımız değil mi? Eğitimin ticarete dönüştürüldüğü, yükseköğretim kurumlarında çok çeşitli adlar altında para toplandığı, bunların vakıf, dernek adı altında bütçe ve Sayıştay denetiminden kaçırıldığı, bilinmiyor mu? Açınız, üniversite Web sayfalarını. Açınız kimi medya araçlarının sayfalarını, bunları görmeyecek miyiz?

3. Bize iletilen bilgiler doğrultusunda YÖK Başkanlığına başvuru, sıradan bir yurttaşın bile duyup gülüp geçeceği savlar olmadığından olacak, YÖK başkanlığı tarafından soruşturma konusu yapılmış, olaylar hakkında YÖK Denetleme Kurulu harekete geçmiş bulunmaktadır. Davacının duyduğu öfke ve kızgınlık ise, herkesin gülüp geçeceği savların, kendisine soru olarak yöneltilmesidir. Davacı, kendisi hakkında ileri sürdüğümüz savları, bir yandan gülüp geçilecek saçmalıklar olarak nitelerken, yazıyı imzalayan Başkan Yardımcımız ile tüzel kişiliğimizi taraf olarak alabilmiştir. Bu konuda da davacının açıklığa kavuşması gerekmektedir. YÖK tarafından başlatılan soruşturmanın sonucunun, Yüce Mahkemeniz tarafından dosyaya konulması için gereğinin yapılmasını dilemekteyiz.

4. Davacı, kendisi ile ilgili olmayan biri hakkında Derneğimize iletilen bir duyurunun incelenmesini yolundaki istemimizi bile, sanırsınız, konu kısıtlılığı çektiğinden, kendisine yönelik küçük düşürücü ve hakaret olarak algılamış ve davasına konu kılabilmiştir. Acaba davacı, başvurumuzda adı geçen kişi yada kurumların vekaletini mi almıştır? Bu nedenle de dava dilekçesinde ve yanıtlarında tutarlılık bulunmamaktadır. Hukuk davaları, kendi adına açılan davalar dır. Başkaları adına dava açılmaz. Eğer davacı, 2547 Sayılı Yasayı az birazcık inceleyebilse idi, dekan atamalarının kendilerince yapılmadığını, YÖK Genel Kurulu tarafından yapıldığını, bu atama yapılmazdan önce YÖK'nea, önerilenler hakkında hem bilimsel/akademik ve hem de istihbarat açısından inceleme konusu yapıldığını bilebilirdi. Biz yazımızda, rektör Ayhan'a, Prof.Aykaç'ı "neden dekan olarak atadınız" demiyoruz. Atamada gereken özeni göstermediği nedeni ile YÖK'nu eleştiriyoruz. Ve YÖK'nu içtenlikli olmaya, yasalardaki ilke ve amaçlara uygun davranmaya çağırırmaktayız. Davacı, Derneğimizi terörize etmek, çalışmalarında ve görevlerinin yerine getirilmesinde baskı altına almak istemektedir..."

15.06.2001 günlü dilekçe ile açılan dava, Ankara 32. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından 20.12.2001 'de sonuçlandırılır. E:2001/447, K:2001/785 sayılı dosyada işlem gören davada varılan karar, "davanın reddi" olacaktır. Kararın gerekçesi şöyledir: "...Kanıtlanma yükü kendine düşen davacı, savını kanıtlayıcı kanıt sunamadığından, basın açıklamasına ilişkin sav haklı bulunmamıştır. Davalı dernek adına YÖK'na verilen dilekçeye gelince; dilekçede Türkiye'nin belli üniversitelerinde laiklik ve demokrasi karşıtı gelişmeler olduğuna dikkat çekilerek, YÖK'nun belli atamalarındaki tutumu eleştirilirken, GÜ rektörü olan davacının da yeterli araç bulunmasına karşın, mercedes oto satın alması ve üniversitede yardım toplama yasasına aykırı olarak belgesiz oto park ücreti alınıp, öğrenci belgesi satılması konuları eleştirilerek konunun araştırılması istenmiştir. Sivil inisiyatif grubu olan derneklerin katılımcı demokrasi anlayışının gereği olarak, tüzüklerine uygun konularda etkinlik göstermeleri doğal olup, anayasa ile tanınan şikayet hakkının kullanılmasında yasaaya aykırılık bulunmamaktadır. Kamusal sorumluluk gerektiren yerlerde bulunanlara yönelik "tolere edilebilir eleştiri sınırları" normal bireylere göre daha yüksek olup, dilekçedeki davacı ile ilgili pasajlar mahkememizce kabul edilebilir eleştiri sınırı içinde kabul edildiğinden, unsurları oluşmayan davanın reddine ilişkin aşağıdaki hüküm kurulmuştur..."

Benzer bir korkutma ve baskılama davası da, Gazi Üniversitesi İİBF Dekanı tarafından TUMÖD karşıtı olarak açılır. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde E: 2001/642 sayılı dosyada işlem gören dava " ...yapılan basın açıklamasında, yakıma dekanın

kişilik haklarına ağır ve haksız saldırıda bulunulma" gerekçesi ile açılır. Yakıncı dekan, dava dilekçesinde.YÖK'na yapılan bir başvuruda yer alan ve kendisi tarafından kişilik haklarına ağır ve haksız saldırı olarak şunları dile getirmektedir:

- GÜ İİBF Dekanı olarak da, tıpkı Rektörü gibi, makam aracı bulunmasına karşın, son model Opel marka binek otosu alıp, resmi plaka takılmaksızan bunu ikinci makam aracı olarak kullanmaktadır. Bunun kaynağı araştırılmalıdır.
- Önce Çorum İİBF Dekanlığına onay verdiğiniz, sonra da GÜ İİBF Dekanlığına atadığınız ProfJDr.Burhan Aykaç'ın, İslam Toplumcu Milli Görüşün, Braunshweig kentindeki Eğitim Kültür Merkezi Müdürlüğünü, Türkçe ve Kur'an-kerim eğitmenliğini yapan, Muhittin AYKAÇ'ın oğlu olduğu bize bildirilmiştir. Şariatçı islamcı bir örgütün yöneticiliğini ve öğreticiliğini yapan bir kişinin oğlu olduğu bildirilen bir dekandan, demokratik, laik Cumhuriyet ilkelerine bağlı, 2547 Sayılı Yasanın 4 ve 5 inci maddelerine saygılı, kılık-kıyafet yönetmeliğine uymasını nasıl beklersiniz ?
- ProfJDr .Burhan Aykaç'ın ilk yaptığı işin, fakülteye türban ile girilmesinin yasak ve disiplin işlemi gerektirir olduğuna ilişkin duyuruyu kaldırması üzerine neden harekete geçmediniz?
- Öğrenci sömürüsüne dayanan bu kaynaklar üzerinde bir denetim olmadığından yolsuzluk ve usulsüzlüğe açıktır."

Bu alıntılardan yola çıkan yakıncı dekan, kendisinin "yolsuzluk yapmakla, usulsüz para toplamakla, sömürücü, Cumhuriyet ve Atatürk düşmanı ve bu türden kişileri korur " olarak suçlandığını, ayrıca "akrabalık bağı bulunmayan birinin oğlu olarak tanıtıldığını" bunların kişilik haklarına, onuruna, ününe ve şerefine saldırı olduğunu ileri sürmüştür. Yakıncı dekan, YÖK'na yapılan başvurunun amacının "dekanlık görevinden azledilmesi ve görevini gereğince yerine getiremeyeceği" izlenimini vermek olduğunu, bu açıklamaların, halkın hakaretine, nefretine ve husumetine neden olabileceğini belirtmiştir. Bu nitelemelerden yola çıkan yakıncı dekan, 10 Milyar TL'lik tinsel ödenceye karar verilmesi isteminde bulunmuştur.

Yakıncı dekan, dava dilekçesinde "ilişik belgeler,ve sair deliller" söz etmesine karşın, hiçbir kanıt eklememiştir. Özellikle, yapıldığı ileri sürülen ve dava konusu kılınan "basın açıklaması" benzeri bir metni de, dava dilekçesine ekleme gereğini duymamıştır.

Bunun üzerine davalı demek başkanlığı, davacının dava konusu kıldığı belge ve bilgileri, kanıtların sunmaksızın savunma yapabilme olanaklarının olmadığını, 29.03.2001 tarihinde yapıldığı ileri sürülen basın açıklamasını ilişkin kanıtı sunmasını istemiştir.(Yapıt hazırlandığında dava sona ermemiştir)